

Από τον πίνακα αυτόν παρατηρούμε ότι η Φωκίδα συμμετέχει με ένα καλό ποσοστό δασών στο σύνολο της περιφέρειας. Τα παραγωγικά όσο και τα αναδασωτέα δάση βρίσκονται σε ζώνες συγκεντρωμένες στην δυτική ορεινή Δωρίδα (Αρτοτίνα, Πενταγιοί, Ποτιδάνια).

Πίνακας 17

NOMOI	ΤΕΧΝ.ΕΥΛΟ ΣΕ κ.μ.	ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ ΣΕ κ.μ.	ΡΗΤΙΝΗ ΣΕ κ.μ.	ΡΕΙΚΙ ΣΕ κ.μ.	ΧΡΙΣΤΟΥΓΕ- ΝΙΑΤΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ
Ευρυτανίας	30.000	50.000	ελάχιστη	6.000	7.000
Φωκίδας	5.000	3.000	-	-	-
Ευβοίας	6.700	23.000	6.000	-	-
Βοιωτίας	ελάχιστα	ελάχιστα	αξιόλογη ποσότητα	-	-
Φθιώτιδας	35.000	148.000	ελάχιστη	-	7.000

Από τον Πίνακα 17 προκύπτει το συμπέρασμα ότι, η παραγωγή των δασικών προϊόντων στους νομούς Ευρυτανίας, Φθιώτιδας και Εύβοιας είναι σημαντική με εξαίρεση το νομό Βοιωτίας.

Στη Φωκίδα το σημαντικότερο πρόβλημα στην εκμετάλλευση των δασών προέκυψε από την εξάρθρωση του οδικού δικτύου από το έργο του Μόρνου. Τονίζεται λοιπόν εδώ η σημασία που πρέπει να δοθεί στην αποκατάσταση, εκτός από το υπάρχον οδικό δίκτυο, μίας ταχύτερης σύνδεσης με το Λιδωρίκι.

Οι μέχρι τώρα νομικές διατάξεις για τα δάση που στην πλειονότητά τους είναι απαγορευτικές όσον αφορά την εκμετάλλευση των δασών, δηλαδή την υλοτόμιση, καυσόξυλευση κ.α., κατάφεραν να ελαχιστοποιήσουν το οικογενιακό εισόδημα των περισσότερων κατοίκων της Δωρίδας και αυτό αποδεικνύεται με το μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης που δημιουργήθηκε στην περιοχή αυτή. Εξαιτίας αυτής της πολιτικής αποδυναμώθηκαν οι συνεταιριστικές οργανώσεις και επήλθε εκμετάλλευση και καταλήστευση των δασών από τους εμπόρους ξυλείας. Αποτέλεσμα όλων αυτών και κυρίως του γεγονότος ότι οι δασικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί παρέμειναν μόνο στα χαρτιά, είναι να μην αξιοποιείται πολύτιμη ξυλεία και να σαπίζει ενώ παράλληλα εισάγουμε ξυλεία από το εξωτερικό επιβαρύνοντας έτσι την Τοπική και την Εθνική οικονομία.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις των Συνεταιρισμών Αμφισσας για την παραγωγική ικανότητα των δασών, υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αυξηθεί η παραγωγή, (πίνακας 17, υφιστάμενη κατάσταση), και να φτάσει στις εξής τιμές : 15.000 κ.μ. καυσόξυλα, και 20.000 κ.μ. τεχνικό ξύλο.

Τελικά αναφέροντας συνοπτικά διάφορα προβλήματα που δρούν ανασταλτικά στην εντατικοποίηση της σωστής εκμετάλλευσης των δασών, τονίζουμε την έλειψη χωροθέτησης και οριοθέτησης χρήσεων γής και την ανισοκατανομή του εργατικού δυναμικού ιδιαίτερα στις πολύ ορεινές περιοχές, όπου οι δασεργάτες είναι επίσης μεγάλης ηλικίας. Η δασική οδοποιία θα πρέπει να συνεχισθεί και να εντατικοποιηθεί με προσέγγιση όλο και περισσότερων συστάδων.

Επίσης ιδιαίτερα η Φωκίδα έχει ανάγκη από συστηματικές αναδασώσεις στις περιοχές που είναι κατεστραμμένες από τις μεταλλευτικές εταιρείες. Επισημαίνουμε επίσης την δημιουργία αντιπυρικών ζωνών και εγκατάσταση πυροφυλακίων, καθώς και την υιοθέτηση πιο σύγχρονης τεχνολογίας για εργασίες μέσα στα δάση.

4.4.α Δασικά Υπολείμματα

Σαν δασικά υπολείμματα χαρακτηρίζεται το 22% των κλαδιών -φυλλωμάτων-κορυφών και το 23% των ριζών και της υποβλάστησης που παραμένει στο δάσος, ενώ το 55% του δένδρου (εμπορεύσιμο τμήμα - κορμός) εξάγεται από το δάσος. Στον παρακάτω πίνακα δείχνεται η βιομάζα των δασών στη Φωκίδα μαζί με το σύνολο της Ελλάδας :

Πίνακας 18

Βιομάζα Ετήσιου Λήμματος Δασών σε tn		
Είδος Δένδρων	Σύνολο Ελλάδας	Φωκίδα
Κωνοφόρα	39.750.000	3.012.000
Πλατύφυλλα	43.421.000	501.000
Σύνολο	83.171.000	3.513.000

Παρατηρούμε ότι τα ποσά που αντιστοιχούν στο νομό Φωκίδας είναι αρκετά υψηλά. Αυτά όμως τα ποσά αντιπροσωπεύουν την συνολική βιομάζα όλων των δασών της Φωκίδας που θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε. Στην πραγματικότητα όμως δεν είναι δυνατόν να πάρουμε από τα δάση τόση ποσότητα βιομάζας.

Σύμφωνα με στοιχεία του Δασαρχείου Αμφισσας έχουμε τα ακόλουθα ποσά :

Συνολικό Ευλοαπόθεμα	
Ονομασία Λάσους	Ευλοαπόθεμα σε κυβ.μέτρα
Δ.Σ Ανω Ρους Μόρνου	307.254
Δ.Σ Νότιο Ανατολικής Γκιώνας	271.116
Δ.Σ Ανω Ρούς Βοιωτικού Κηφισσού	356.000
Δ.Σ Παρνασσού	388.000
Σύνολο	1.322.370

Ευλοαπόθεμα θεωρούνται μόνο οι συστάδες που είναι υπό διαχείριση και όχι όλες. Δηλαδή μόνο οι δασικές εκείνες περιοχές οι οποίες είναι δυνατόν πραγματικά να διαχειριστούν.

Όσον αφορά τα ποσοστά του παραπάνω πίνακα και κάνοντας την υπόθεση ότι ολόκληρο το συνολικό ποσό είναι ελάτη, διότι η δρύς καλύπτει πολύ μικρό ποσοστό, τότε τα 1.322.370 κ. μ. ισοδυναμούν με 793.422 tn (1 κ. μ. ελάτης = 0.6 tn περίπου).

Στην συνέχεια δίνεται η μέση τιμή λημμάτων δέκα ετών, σύμφωνα με στοιχεία του Δασαρχείου Αμφισσας :

Πίνακας 20

ΛΗΜΜΑΤΑ 10 ΕΤΩΝ - ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ			
Δάση	Απόληψη	Τεχνική ξυλεία	Λοιπή (Καύσιμη κ.λ.π)
Α.Ρούς Μ.	36.228 κ.μ.	24.273 κ.μ (67%)	11.955,3 κ.μ (33%)
ΝΑ Γκιώνα	25.896 κ.μ	18.127 κ.μ (70%)	7.768,8 κ.μ (30%)
Αν Ρ. Β.Κ	42000 κ.μ	16.800 κ.μ (40%)	25.200 κ.μ (60%)
Παρνασσός	8.000 κ.μ	4.560 κ.μ (57%)	3.440 κ.μ (43%)
Σύνολο	112.124 κ.μ ή 67.274 tn	63.760 κ.μ ή 38.256 tn	48.364,1 κ.μ ή 29.018,5 tn

Από το ποσοστό της στήλης που αναφέρεται στο υπόλοιπο της ξυλείας που απομένει μετά την τεχνική ξυλεία, δεν έχει αφαιρεθεί το ποσοστό της ξυλείας που χρησιμοποιείται ως καύσιμη ύλη.

Οι μέσες ετήσιες ανάγκες σε καυσόξυλα ελάτης-δρυός, (με μεγαλύτερο το ποσό της ελάτης), ανέρχονται σε 6.000 tn. Έτσι τελικά το ποσό που απομένει είναι:

$$29.018,5 \text{ tn} - 6.000 \text{ tn} = 23.018,5 \text{ tn}.$$

Σημειώνουμε εδώ ότι η διαφορά από το θεωρητικό ποσό, οφείλεται στο γεγονός ότι από το συνολικό ξυλοαπόθεμα η διαχείριση γίνεται πάλι σε κάποιο ποσοστό αυτού.

Αυτό που πρέπει να τονισθεί είναι ότι το ποσοστό διαχείρισης των δασικών εκτάσεων δεν πρέπει να ξεπερνά το ποσοστό αύξησης του δάσους, διότι τότε θα είχαμε σαν αποτέλεσμα την καταστροφή του δάσους και όχι την αναζωογόνησή του. Επίσης υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επεμβαίνουν στην περίπτωση διαχείρισης, και που φυσικά μπορούν να μειώσουν το παραπάνω ποσοστό ακόμη περισσότερο.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η δυσκολία που υπάρχει στην εκμετάλλευση των δασών του Ν. Φωκίδας, λόγω του ορεινού τους χαρακτήρα. Η πρόσβαση πολλές φορές είναι αδύνατη σε ορισμένα σημεία διότι δεν υπάρχουν καθόλου ή υπάρχουν μόνο οι δασικοί δρόμοι και κατά συνέπεια η μεταφορά της ξυλείας είναι πολύ δύσκολη.

Η καλύτερη βέβαια περίπτωση για εκμετάλλευση των δένδρων για ενεργειακούς σκοπούς είναι αυτή κατά την οποία ολόκληρο το δέντρο μεταφέρεται άθικτο έξω από το δάσος όπου εκεί απομακρύνονται τα υπολείμματα και λαμβάνεται η κύρια ξυλεία. Σ' αυτήν όμως την περίπτωση έχουμε μεγάλο κόστος μεταφοράς, διότι είναι πολύ δύσκολη η φόρτωση των δέντρων.

Τελειώνοντας μπορούμε να πούμε αυτό που αρχικά αναφέραμε, δηλαδή ότι η βιομάζα (υπολείμματα από όλες τις καλλιέργειες και τα δάση) μπορεί να αξιοποιηθεί με σκοπό την παραγωγή ενέργειας, αρκεί η εκμετάλλευση να είναι προσεκτική και να μην αποβεί μοιραία δημιουργώντας αναταραχή σε ολόκληρο το οικοσύστημα.

5. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.1 Γεωργία

- Βιολογική καταπολέμηση του δάκου.

Ωφέλεια : Αύξηση της παραγωγικότητας της ελιάς, αλλά παράλληλα και πρόγραμμα προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας του καταναλωτή, δεδομένου ότι με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται οι καταστρεπτικές συνέπειες από την χρήση συμβατικών επεμβάσεων όπως είναι οι ραντισμοί ευρείας κλίμακας με αεροπλάνα, για την καταπολέμηση του δάκου.

Ηδη στην κτηματική περιοχή της κοινότητας Χρισσού, αναπτύσσεται πρόγραμμα βιολογικής καταπολέμησης του δάκου, σε μικρή κλίμακα βέβαια, με δύο βασικούς στόχους.

Από την μια να σταματήσουν οι καταστρεπτικοί εναέριοι ψεκασμοί του ελαιώνα, που οι συνέπειές τους είναι ανυπολόγιστες και παράλληλα να ανέβει η τιμή του παραγόμενου προϊόντος επειδή θα είναι βιολογικά καλλιεργούμενο, και όπως είναι γνωστό υπάρχει η τάση να αντιμετωπίζονται ευνοικότερα τα προϊόντα αυτά στην Ευρωπαϊκή αγορά.

Αξίζει τον κόπο να επεκταθεί το πρόγραμμα βιολογικής καταπολέμησης, και σε μεγαλύτερη κλίμακα, με στόχο η ελιά που αποτελεί το βασικό προϊόν του Νομού, να αποκτήσει ξανά την παλιά αίγλη του αλλά και την κατοχυρωμένη ονομασία του " ΕΛΙΑ ΑΜΦΙΣΣΑΣ".

Κύριοι αποδέκτες του προγράμματος θα είναι οι Δήμοι και οι Κοινότητες της περιοχής καθώς και η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Προυπολογισμός του έργου : 60.000.000 δρχ.

- Δημιουργία θερμοκηπίων.

Ο Νομός προσφέρεται, εξαιτίας του ευνοϊκού κλίματος για πολλές καλλιέργειες. Η διαμόρφωση όμως του εδάφους από τη μία και ο ελαιώνας από την άλλη, δεν αφήνουν πολλές εκτάσεις διαθέσιμες για άλλες καλλιέργειες, σ' ένα νομό μάλιστα μικρής έκτασης και αρκετά ορεινό. Τα νοτιοδυτικά παράλια όμως προσφέρονται άριστα για πολλές καλλιέργειες λόγω του ότι βρίσκονται σε κλιματική ζώνη στην οποία ελάχιστες μέρες του χειμώνα οι θερμοκρασίες πέφτουν κάτω από το μηδέν.

Ενα θερμοκήπιο λοιπόν στην περιοχή αυτή θα είχε πολύ λιγότερες θερμικές απαιτήσεις από κάποιο σε ορεινή περιοχή, αν δεχτούμε βέβαια ότι σε όλες τις ζώνες τα θερμοκήπια απαιτούν συστηματική θέρμανση για εξασφάλιση ποιότητας, ποσότητας και πρωιμότητας.

Στο νομό μας τα θερμοκήπια είναι ελάχιστα (μόνο ανθοκήπια) και αυτά παλιάς τεχνολογίας.

Ειδικά στον τομέα των θερμοκηπίων, έχουν δοθεί κίνητρα, μέσα από προγράμματα της ΕΟΚ (επιχορηγήσεις, τεχνικές οδηγίες) για την δημιουργία συστηματικών και προηγμένων μονάδων, αλλά δυστυχώς ελάχιστοι γνωρίζουν τα κίνητρα αυτά και δεν έχει γίνει καμία σχετική ενημέρωση σε τοπικό επίπεδο.

Προϋπολογισμός για ένα μεσαίου μεγέθους θερμοκήπιο : 15.000.000

Στον τομέα επίσης της ξήρανσης η φωκίδα δεν έχει να επιδείξει κάποια εφαρμογή, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ή είναι ελάχιστα τα προϊόντα που απαιτούν ξήρανση (μηδική, αραβόσιτος, σταφίδα, σύκα κ.λ.π).

5.2 Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία συμμετείχε κατά 40% στην διαμόρφωση του Ακαθάριστου Αγροτικού προϊόντος του Νομού.

Σήμερα έχει βέβαια μειωθεί, γιατί η λαθεμένη ως τώρα πολιτική στις ονομαζόμενες προβληματικές περιοχές αραιώσε τους ορεινούς πληθυσμούς. Η πολιτική των μικρών παραγωγικών επενδύσεων συρρίκνωσε το κτηνοτροφικό εισόδημα. Αναίτιες εισαγωγές κρεάτων, συμπληρωμένες από την καταδυνάστευση των κτηνοτρόφων από τους μεσάζοντες, ενέτειναν ακόμη περισσότερο τη συρρίκνωσή τους.

Αρνητικές επιπτώσεις είχαν και η αντικτηνοτροφική δασική πολιτική με απαγόρευση της βοσκής, η μείωση της επιστημονικής βοήθειας, η αντιοικονομική δανειοδότηση και η παρεμβολή μικρών αγροτεμάχιων χωρίς παραγωγική αξία στους βοσκότοπους για απρόσκοπτη βόσκηση των ζώων.

Με εντελώς εκτατικό σύστημα εκτρέφεται η αιγοπροβατοτροφία ενώ η βοοτροφία, χοιροτροφία και πτηνοτροφία, αντιμετωπίζουν στο έπακρο το φάσμα της καταστροφής, και γι' αυτό προτείνεται :

- Να θεσπιστεί νομικό πλαίσιο που θα λύσει τα χρόνια προβλήματα της κτηνοτροφίας και θα δημιουργήσει κίνητρα ανάπτυξης της (π.χ. Αγροτικός εξηλεκτρισμός, άδεια πολεοδομίας, άδεια λειτουργίας, ζώνες κτηνοτροφικές, ουσιαστική βελτίωση βοσκοτόπων με έργα αναβάσταξης και υποστήριξης των οικοσυστημάτων.

- Προτείνεται η δημιουργία κέντρου ημισταυλισμένης προβατοτροφίας και αγελαδροτροφίας στην περιοχή του Ευπαλίου και του Λιδωρικίου.

- Βελτίωση της ράτσας των εκτρεφόμενων αιγοπροβάτων.

Ωφέλεια : Αύξηση του εισοδήματος των κτηνοτρόφων. Ήδη για ----- την παραγωγή ανθεκτικότερης ράτσας, σχεδιάστηκε και υπάρχει η προμελέτη, σε συνεργασία με την Κτηνιατρική Σχολή του Α.Π.Θ, να εγκατασταθεί πρότυπος σταθμός τεχνητής γονομοποίησης στην Δεσφίνα.

Παράλληλα για την αύξηση της παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων, αλλά και την αύξηση της κρεατοπαραγωγής, προτείνεται να σχεδιασθεί η εφαρμογή έρευνας που προβλέπει τον πρόωρο απογαλακτισμό και πάχυνση αρνιών και γαλακτοπαραγωγής των μητέρων. Πρόκειται για σχέδιο ένταξης της εκμετάλλευσης, του ζωικού κεφαλαίου της περιοχής.

Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για ενίσχυση κάποιων επενδύσεων εκτροφής βοοειδών και χοιρινών στις περιοχές Λιδωρικίου και Δεσφίνας.

Τέλος, στον ανεπτυγμένο πρίν χρόνια, στην περιοχή του Αιθωρικού, τομέα της πτηνοτροφίας υπάρχει πρόβλεψη για μικρές βελτιωτικού και ενισχυτικού χαρακτήρα επενδύσεις.

Αφορά τοπικούς γεωργοκτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς, καθώς και ιδιώτες.

Προϋπολογισμός έργου : 50.000.000 δρχ.

5.3 Αλιεία

Στο Ν. Φωκίδας, είναι απαραίτητο να οριοθετηθούν αλιευτικά πεδία που θα έχουν αντιστοιχία με τους υφιστάμενους αλιευτικούς πόρους. Αυτοί οι τελευταίοι επικεντρώνονται σε τρία σημεία :

- Στον Κορινθιακό κόλπο από το ακρωτήριο του Αγ. Πάγκαλου υψιπέδου Δεσφίνας, έως τις εκβολές του Μόρνου.

- Στην Τεχνητή λίμνη του Μόρνου (μικρή ποσότητα από χέλια, σολωμούς κ.λ.π)

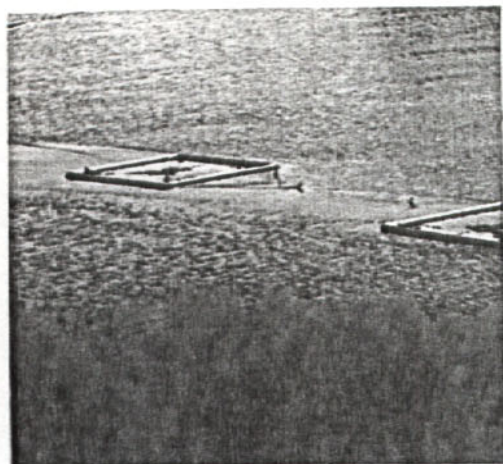
- Στον Βοιωτικό Κηφισό στα όρια του νομού (μικρές ποσότητες πέστροφας)

- Προτείνεται η δημιουργία Ινστιτούτου Ιχθυολογίας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν την Ιχθυοκαλλιέργεια και στα τρία παραπάνω πεδία. Το Ινστιτούτο αυτό θα ασχοληθεί εκτός των προβλημάτων ιχθυογέννησης, ιχθυοτροφών κ.λ.π με την εξέταση του βαθμού ρύπανσης ιδιαίτερα του Κρυσσαίου κόλπου, και τα απαραίτητα μέτρα προστασίας των αλιευτικών πεδίων από την ρύπανση.

Επίσης με την παροχή τεχνογνωσίας στους επενδυτές, ώστε να υπάρχει εκσυγχρονισμός στον κλάδο και να μην ασκείται πάλι με εμπειρικές μόνο γνώσεις που οδηγούν στην στασιμότητα και την αποτυχία, με την εκπόνηση υδροβιολογικών μελετών. Την μέριμνα για προστασία της αλιευτικής παραγωγής από την ληστρική εκμετάλλευση ερασιτεχνών ψαράδων με ψαροντούφεκα και από την άγνοια προστασίας του γόνου. Την μέριμνα για προστασία του επαγγέλματος των ψαράδων των αλιευτικών συνεταιρισμών ομάδων παραγωγών.

Η Ιχθυογέννηση και οι ιχθυοκαλλιέργειες παρουσιάζουν άριστες προοπτικές ανάπτυξης, και η δημιουργία ενός Ινστιτούτου Ιχθυολογίας θα συντελέσει ζωτικά στην ανάπτυξη του κλάδου αυτού δεδομένου ότι η Φωκίδα διαθέτει εκτεταμένο μήκος ακτών με αξιόλογες εκτάσεις κατάλληλες για ιχθυοκαλλιέργειες σε όλους τους κόλπους της.

Ο Προϋπολογισμός ενός τέτοιου έργου φθάνει τα 80.000.000 δρχ., το οποίο θα συντελέσει και στην αξιοποίηση του ντόπιου επιστημονικού δυναμικού που υπάρχει στην περιοχή.

- Προτείνεται η δημιουργία "Αλιευτικού Κέντρου" στην Ιτέα με αποθήκες, παγοποιεία κ.λ.π.

Ενας τέτοιος αλιευτικός σταθμός με παγοποιείο, θα ήταν ιδιαίτερα αναγκαίος και σαν πόλος έλξης για παράταση της παραμονής στο νομό των διακινούμενων τουριστών στην ζώνη Δελφών, και για την εξυπηρέτηση βέβαια του Διεθνούς Πολιτιστικού Κέντρου των Δελφών.

- Προτείνεται ο εμπλουτισμός της λίμνης του Μόρνου.

Σε ένα οικοσύστημα τόσο ευαίσθητο όπως ο Μόρνος και με δεδομένες τις ανάγκες αξιοποίησης της εγκαταλελημένης αυτής περιοχής προτείνεται εκπόνηση μελέτης για εμπλουτισμό της λίμνης σε ψάρια.

Αυτό μπορεί να γίνει στα πλαίσια της ανάπτυξης της αλιείας αλλά και του αλιευτικού τουρισμού, που σε παραλίμνιες και παραποτάμιες περιοχές, γνωρίζει ιδιαίτερη άνθιση.

Οι μελέτες και τα προκαταρκτικά στάδια προυπολογίζονται σε 20.000.000 δρχ.

5.4 Δάση

Η Δασική στρατηγική της Κοινότητας προσπαθεί να προωθήσει την αλληλεγγύη στο δασικό τομέα, αλληλεγγύη μεταξύ των διαφόρων τμημάτων του τομέα ξύλου, αλληλεγγύη απέναντι στις καταστροφές που απειλούν το δάσος σε ευρωπαϊκή κλίμακα και αλληλεγγύη απέναντι σε φυσικές καταστροφές, που σημειώνονται σε ευρεία έκταση.

Θεωρεί ότι το δάσος αντιπροσωπεύει γενικά μια μακροπρόθεσμη επένδυση, και ο τομέας δάση είναι ευρύς, και τα πεδία που θα μπορούσε να παρέμβει είναι πολλά και ποικίλα, ενώ τα μέσα είναι περιορισμένα.

Την συνεισφορά της Κοινότητας στον τομέα των δασών, τα χρόνια που πέρασαν, δεν την εκμεταλλεύτηκαν επαρκώς τα κράτη μέλη κυρίως λόγω του γεγονότος ότι αυτές οι δασικές ενέργειες πήραν δευτερεύοντα ρόλο σε σχέση με το γεωργικό τομέα.

Στη χώρα μας έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τον Κανονισμό δασικής ανάπτυξης της Κοινότητας, όπως αναδασώσεις, έργα χειμάρων, οδοποιίας, προστασίας δασών, εργασίες υποβαθμισμένων δασών και μελέτες.

Εχουν επίσης χρηματοδοτηθεί διάφορα ερευνητικά δασικά προγράμματα.

- Πρόταση : Δίνεται επίσης, βάση του Κανονισμού 1612/89, και αυτό δεν είναι ευρέως γνωστό, η δυνατότητα για βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των δασικών προϊόντων. Ο Κανονισμός αυτός θα πρέπει να γίνει πιο πολύ γνωστός στον ιδιωτικό τομέα και να συγκεντρωθούν τα σχετικά σχέδια ανάπτυξης για την εκταμίευση πόρων από την Κοινότητα. Δίνεται μια σημαντική ευκαιρία για την μηχανοποίηση των δασικών εργασιών. Οι εξοπλισμοί που μπορεί να χρηματοδοτηθούν από τον Κανονισμό αυτό είναι, μηχανήματα υλοτομικών εργασιών, συγκομιδής (συμπεριλαμβάνονται εδώ και τα ζώα), αποφλοιώσης, τεμαχισμού, αποθήκευσης ξυλείας, εμποτισμός και ξήρανση ξυλείας και άλλες εργασίες εκμετάλλευσης πριν από την πρίση ή άλλη βιομηχανική επεξεργασία του ξύλου.

- Οι ζώνες που ασφαλώς έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στον τομέα αυτόν βρίσκονται συμπαγείς στη Δυτική ορεινή Δωρίδα και συγκεκριμένα στον άξονα Αρτοτίνα - Πενταγιοί - Ποτιδάνεια.

- Είναι εφικτό να προσανατολιστούμε σε μία παραγωγική εξειδίκευση της περιοχής αυτής με παράλληλη συγκέντρωση μεταποιητικών μονάδων του ξύλου.

- Παραθέτοντας τα υπάρχοντα στοιχεία που αφορούν τις δυνατότητες προσφοράς χρήσιμης ξυλείας αναφέρουμε χαρακτηριστικά πως μπορούν σήμερα ν' αξιοποιηθούν :

- 20.000 κ.μ. στρογγυλής ελάτου αντί των 500 κ.μ. που αξιοποιούνται σήμερα

- 1.100 κ.μ. στρογγυλής βελανιδιάς αντί των 500 κ.μ. που αξιοποιούνται σήμερα.

- 15.000 κ.μ. καυσόξυλων αντί των 500 κ.μ. σήμερα

- Εδώ λοιπόν γίνεται φανερό πόσες δυνατότητες υπάρχουν για τη δημιουργία αξιόλογων μονάδων εκμετάλλευσης του ξύλου.

Η επιτυχία τέτοιων μονάδων (πριστήρια ξύλου) θα είχε μεγαλύτερο ενδιαφέρον αν γινόταν από ομάδα νέων με ταυτόχρονη δημιουργία υλοτομικού συνεταιρισμού.

Ο Προυπολογισμός για την δημιουργία ενός πριστήριου ξύλου θα είναι 30.000.000 δρχ. με επιδότηση 70% από την Κοινότητα και ίδια κεφάλαια 30%.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθεί ότι από την δημιουργία τέτοιων έργων, θα υπάρξει μεγάλη προσφορά θέσεων εργασίας.

5.5 Νερό - Άρδευση

Όπως αναφέραμε στο κεφάλαιο " Πρωτογενής Τομέας - Γεωργία " η κύρια καλλιέργεια στο Ν.Φωκίδας είναι η ελαιοκαλλιέργεια. Η ελιά είναι δένδρο που καλλιεργείται στους ξηροθερμικούς κλιματικούς τύπους που συναντώνται στη Μεσόγειο.

Οι καλλιεργούμενες όμως εκτάσεις ελαιοδένδρων αντιμετωπίζουν το σοβαρό και πολυσυζητημένο πρόβλημα της άρδευσης. Κατά καιρούς έχουν γίνει διάδορες έρευνες για το θέμα αυτό, αλλά όμως δεν υπάρχει ολοκληρωμένη και εμπεριστατομένη μελέτη, βάση της οποίας θα μπορούσε να λυθεί το πρόβλημα της άρδευσης, των καλλιεργειών και ειδικότερα του Ελαιώνα στην περιοχή της Αμφισσας και των περιχώρων αυτής.

Από την σύγκριση αρδευόμενων και μη, ελαιοδένδρων προκύπτει ότι τα μη αρδευόμενα εμφανίζουν μικρότερο φορτίο και παρουσιάζουν συχνά έντονη φυλλόπτωση κατά την διάρκεια του καλοκαιριού, κυρίως όταν συμβαίνει αυτό να είναι θερμό και ξηρό. Η παροχή νερού στη βλαστική περίοδο, στην περίοδο καρπόδεσης και στην ανάπτυξη του καρπού, αυξάνει την ποσότητα, βελτιώνει την ποιότητα του καρπού αφ' ενός, προωμίζει δε την ωρίμανση τούτου αφ' ετέρου.

Στην εξεταζόμενη περιοχή το ανάγλυφο του εδάφους περιορίζει την δυνατότητα άρδευσης του ελαιώνα, μόνο στα πεδινά τμήματα του λεκανοπεδίου που αντιστοιχούν σε 150.000 δένδρα. Τα υπόλοιπα 150.000 δένδρα των παρυφών του ελαιώνα χαρακτηρίζονται ως ξηρικά.

Για την διατήρηση της εδαφικής υγρασίας σ' ανεκτά επίπεδα εκτός από τα νερά της βροχής, χρησιμοποιούνται και τα νερά των χειμάρρων.

Η υδατοχωρητικότητα και η διαθέσιμη υγρασία των εδαφών αυξάνονται πλησίον των εκβολών των χειμάρρων, όπως φαίνεται και από τον πίνακα (κατωτέρω) προσδιορισμού εδαφολογικών μεγεθών σε διάφορες θέσεις του ελαιώνα.

Πίνακας 21

3. Η υδατοχωρητικότητα και η διαθέσιμη υγρασία των εδαφών αυξάνονται πλησίον των εκβολών των χειμάρρων, όπως φαίνεται και από τον πίνακα (κατωτέρω) προσδιορισμού εδαφολογικών μεγεθών σε διάφορες θέσεις του ελαιώνα.

Θέση	Βαθος εδαφους (μ)	Ολικη χωρητικοτης κατα στρεμμα	Υγρασια μαρανσεως κ.μ. κατα στρεμμα	Διαθεσιμη υγρασια κατα στρεμμα
Αγ. Συμεων	0,75	67	34	33
Καμινος	1,00	76	41	35
Κουμπουλοι	1,00	158	85	73
Καμπος	1,00	183	99	84
Σφωτυλι	1,00	235	127	108
Μπουγιαννος	1,00	249	134	115

Πηγη: Δ/ση γεωργιας νομου Φωκιδας.

Την περιοχή διαρρέουν οι χειμάρροι Γατσοπνίχτης (Υλεθος), Σκίτσα και Κουλουβατιανός, οι οποίοι έχουν διαμορφώσει και τα εδάφη του πυθμένα του λεκανοπεδίου με την αποκομιδή των υλικών που μεταφέρουν.

Τα νερά του Υλεθου έχουν χρώμα φαιό και στερούνται CaCO_3 και φωσφορικών αλάτων. Τα νερά της Σκίτσας είναι έρυθρα, περιέχουν μεγάλες ποσότητες CaCO_3 και στερούνται καλίου. Τα νερά του Κουλουβατιανού είναι χρώματος ερυθρού έως πορτοκαλόχρου, περιέχουν μέτρια ποσότητα CaCO_3 και υστερούν σε φωσφορικά άλατα.

Παλαιότερα η άρδευση με τα νερά των χειμάρρων γινόταν με πρόχειρα χωμάτινα φράγματα. Σήμερα αυτά έχουν αντικατασταθεί από πλέον σύγχρονες μεθόδους υδροληψίας από κεντρικούς τσιμενταύλακες και περιφερειακούς χωμάτινους αύλακες συνολικού μήκους 50 ΚΜ. Η άρδευση των λαχιδιών γίνεται με κατάκλιση. Η οικονομία νερού μετά την κατασκευή των έργων οδήγησε σε αύξηση του ύψους παραγωγής κατά 10%.

Επειδή χρησιμοποιούνται τα νερά των χειμάρρων, οι αρδεύσεις περιορίζονται στη χειμερινή περίοδο και στοχεύουν στη διατήρηση της εδαφικής υγρασίας χωρίς να ικανοποιούν τις άμεσες ανάγκες των δένδρων στη διάρκεια του καλοκαιριού και στις αρχές του φθινοπώρου, περιόδους που η ανάπτυξη του καρπού απαιτεί αυξημένη παροχή νερού.

Ιδιαίτερης σημασίας για τον ελαιώνα της Αμφισσας, είναι η αναγκαιότητα της θερινής άρδευσης, καθόσον πρόκειται για βρώσιμες ελιές, η ποιότητα (κυρίως το μέγεθος του καρπού) των οποίων, εξαρτάται άμεσα από τις θερινές και φθινοπωρινές αρδεύσεις.

Το 1970 στη διάρκεια των έργων της σήραγγας της Γκιώνας βρέθηκαν τα Καρστικά νερά της Γκιώνας. Στην καρδιά της Γκιώνας και σε υψόμετρο 450 μ. διαπιστώθηκε η ύπαρξη λεκάνης που συγκεντρώνει τα νερά των χιονιών του ογκου των γύρω βουνών, μια και το ανάγλυφο του εδάφους δεν επιτρέπει το σχηματισμό ποταμού (απότομη διαβάθμιση υψομέτρου: από 2.000 μ. ύψος, στην επιφάνεια της θάλασσας σε απόσταση μόλις δέκα χιλιομέτρων). Από την υπερχείλιση της λεκάνης σχηματίζεται υπόγειος ποταμός που εκβάλλει στον Κορινθιακό πλησίον της Ιτέας, στην περιοχή Καμμιώτισσας, στη θέση Μύλοι.

Τεχνικά προβλήματα αλλά κυρίως η έλλειψη οποιουδήποτε σχεδίου για την ανάπτυξη της περιοχής εμπόδισαν την άντληση και τροφοδότηση του ελαιώνα με τα Καρστικά νερά της Γκιώνας.

Από αξιολόγηση στοιχείων που προέκυψαν με την απογραφή των Καρστικών πηγών αλλά και από βιβλιογραφικά δεδομένα προκύπτουν τα παρακάτω γενικά συμπεράσματα :

- Στην περιοχή των νομών Φωκίδας - Βοιωτίας όπου πραγματοποιήθηκε απογραφή Καρστικών πηγών απαντώνται τρεις γεωτεκτονικές ζώνες που από τα δυτικά προς τα ανατολικά είναι: η ζώνη της Πίνδου, η ζώνη Παρνασσού-Γκιώνας και η Υποπελαγονική. Οι ανθρακικοί σχηματισμοί των ζωνών αυτών εκδηλώνουν την υδροφορία τους με Καρστικές πηγές, οι κυριότερες των οποίων είναι 60, παροχής 10 lit/sec έως 3 m³/sec. Για την ζώνη Παρνασσού-Γκιώνας

που ενδιαφέρει στην περίπτωση μας η υδροφορία είναι σε διαφορετικά επίπεδα και οι πηγές είναι οι περισσότερες και οι μεγαλύτερες από πλευράς παροχής. Από την εξέταση των παραμέτρων του υδρολογικού ισοζυγίου της Φωκίδας αλλά και όλης της Ανατολικής Στερεάς προκύπτουν τα παρακάτω :

- Τα ατμοσφαιρικά κατακρημνίσματα κυμαίνονται, σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, σε υψηλά επίπεδα.

- Η επιφανειακή απορροή αντιπροσωπεύει το 20%-25% των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων.

- Η εξατμισιδιακή διαπνοή είναι αυξημένη λόγω κυρίως της διάθεσης νερού προς εξατμισμό, και φθάνει μέχρι το 65% της ετήσιας βροχόπτωσης.

- Η συνολική μέση κατείδυση για όλη την περιοχή υπολογίζεται σε 25%-30% ενώ για τους ανθρακικούς σχηματισμούς κυμαίνεται περί το 50%.

Το όλης αυτής της απογραφής των Καρστικών πηγών είναι ότι το πηγαίο υδάτινο δυναμικό είναι πολύ σημαντικό και μία παραπέρα συστηματική έρευνα και αξιοποίηση του θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Στον παρακάτω πίνακα Α, Β δείχνονται οι κυριώτερες Καρστικές πηγές του Ν. Φωκίδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22 Α,Β
ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΚΑΡΣΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΝΟΜΟΥ ΦΩΚΙΔΑΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΗΓΗΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ-ΤΟΠΟΘ.	ΤΥΠΟΣ ΠΗΓΗΣ	ΗΜΕΡΟ/ΝΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ m ³ /h	Cl ⁻ mgr/lit	ΧΡΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
2	1	3	4	5	6	8	9	
ΓΟΥΒΟ	07/1	ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙΟΥ	ΕΠΑΦΗΣ ΕΚΧΕΙΛΙΣΗΣ	20-7-76	1.536	202	ΥΔΡΕΥΣΗ-ΑΡΔΕΥΣΗ	ΥΔΡ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	07/2	ΕΥΠΑΛΙΟΥ	>> >>	21-7-76	67	11	>> >>	ΥΔΡ. ΕΥΠΑΛΙΟΥ
ΑΜΠΛΑΣ	07/3	ΚΛΗΜΑ	>> >>	19-7-76	46	11	>> >>	ΥΔΡ. ΚΛΗΜΑΤΟΣ
ΘΕΡΜΟ	07/4	>>	>> >>	>>	416	11	ΑΡΔΕΥΣΗ	
ΑΜΠΛΑΣ	07/5	ΜΑΡΑΘΙΑΣ	>> >>	20-7-76	178	7	>>	
ΦΛΕΒΑ	07/6	ΣΕΡΓΟΥΛΑΣ	>> >>	14-7-76	425	7	>>	
ΠΟΛΥΣΤΑΥΡΙ	07/7	>>	>> >>	>>	565	7	>>	
ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ	07/8	ΠΕΝΤΑΓΙΩΝ	ΕΚΧΕΙΛΙΣΗΣ	6-10-76	53	7	>>	
>> >>	07/9	ΤΡΙΣΤΕΝΟΥ	>>	>>	34	5	ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΡΔΕΥΣΗ	
ΔΕΣΗ	07/10	ΔΙΧΩΡΙΟΥ	ΕΠΑΦΗΣ ΕΚΧΕΙΛΙΣΗΣ	7-10-76	≈55	4	ΑΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗ	
ΤΡΥΠΙΟ ΛΙΘΑΡΙ	07/11	ΑΡΤΟΤΙΝΑΣ	>> >>	6-10-76	>60	4	ΑΡΔΕΥΣΗ	
ΤΡΑΝΟ ΒΑΡΚΟ	07/12	ΔΑΦΝΟΥ	>> >>	9-10-76	>100	5	ΑΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗ	
ΔΕΣΗ	07/13	ΔΙΑΚΟΠΙΟΥ	>> >>	>>	≈50	4	ΑΡΔΕΥΣΗ	
ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ	07/14	ΣΥΚΕΑΣ	>> >>	12-7-76	85	5	>>	
ΒΕΛΟΥΧΙ	07/15	ΚΑΛΛΙΟΥ	>> >>	6-7-76	≈3.000	4	ΥΔΡΕΥΣΗ-ΑΡΔΕΥΣΗ	ΥΔΡΕΥΣΗ ΚΑΛΛΙΟΥ
ΚΑΒΟΥΛΙΝΙΤΣΑ	07/16	ΤΟΛΟΦΩΝΟΣ	ΠΑΡΑΚΤΙΑ	13-7-76	>500	5.071	ΑΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗ	
ΚΕΔΡΟΣ	07/17	ΣΤΡΟΜΗΣ	ΕΚΧΕΙΛΙΣΗΣ	12-7-76	170	7	ΑΡΔΕΥΣΗ	
ΜΠΑΜΠΑΟΥΤΣΑ	07/18	ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ	>>	>>	140	5	>>	
ΒΕΛΟΥΧΙ	07/19	ΠΥΡΑΣ	ΕΠΑΦΗΣ	10-7-76	311	5	>>	
ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ	07/20	ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ	>>	>>	642	5	ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΡΔΕΥΣΗ	ΥΔΡΕΥΣΗ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ
ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ	07/21	>>	>>	>>	34	5	ΑΡΔΕΥΣΗ	

[illegible]

Τα τελευταία χρόνια ασχολείται με το πρόβλημα της άρδευσης η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ήδη από το 1983 ο Δήμος της Αμφισσας ανέθεσε στο Ι.Γ.Μ.Ε την έρευνα για την αναζήτηση των Καρστικών νερών της Γκιώνας, μια που η λύση της άντλησής τους με σήραγγα έχει απορριφθεί από τις Τεχνικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας του Νομού, διότι όπως ισχυρίζονται μία παράλληλη σήραγγα (της σήραγγας του έργου του Μόρνου) θα έθετε σε κίνδυνο τη στατική αντοχή της δεύτερης.

Προσωρινά για τα χρόνια 1975-1985 τα αιτήματα των κατοίκων για άρδευση ικανοποιήθηκαν με την τροφοδότηση του αρδευτικού δικτύου με τα νερά της υπερχείλισης του υδρευτικού έργου του Μόρνου. Το υδρευτικό έργο του Μόρνου τροφοδοτεί ως γνωστόν το λεκανοπέδιο της Αττικής με τα νερά της αντίστοιχης λίμνης. Σε τοποθεσία έξω και λίγο πάνω από την πόλη της Αμφισσας, καταλήγει η σήραγγα της Γκιώνας και εκείθεν ξεκινά ο τσιμενταύλακας μεταφοράς του νερού. Στη θέση αυτή του έργου κατασκευάστηκε "βαλβίδα ασφαλείας" που οδηγεί κατ' επιλογή τα νερά στο χείμαρρο Υλεθο, που διαμορφώθηκε σ' ανοιχτό τσιμεντένιο κανάλι. Από τον Υλεθο κυρίως, τροφοδοτείται το αρδευτικό δίκτυο του Ελαιώνα.

Τα τελευταία όμως χρόνια όπως προαναφέραμε το Ι.Γ.Μ.Ε ανέλαβε την έρευνα για τα Καρστικά νερά διεξάγοντας μία σειρά ερευνητικών γεωτρήσεων στην περιοχή, δεδομένου ότι η εκκτεταμένη ανομβρία είχε σαν αποτέλεσμα να κατέβει η στάθμη της λίμνης του Μόρνου σε ανεπίτρεπτα επίπεδα και σαν αποτέλεσμα αυτού η ποσότητα νερού που υπάρχει να μην επαρκεί όχι μόνο για άρδευση αλλά και για την ύδρευση ακόμα και της Αθήνας.

Γίνεται λοιπόν επιτακτική η ανάγκη εξεύρεσης άλλων υδάτινων πόρων.

Αναφέρουμε στην συνέχεια ορισμένα στοιχεία και τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από πεπραγμένα δραστηριότητας υδρογεωλογικής έρευνας στο Ν. Φωκίδας, που διεξήγαγε το Ι.Γ.Μ.Ε κατά την τριετία 1985-1987, σύμφωνα όπως αναφέραμε με εξουσιοδότηση του Δήμου Αμφισσας:

- Εγινε υδρογεωλογική ανγνώριση σχεδόν στους περισσότερους οικισμούς του νομού. Συνολικά 48 Δήμοι και Κοινότητες, και έγινε εντοπισμός υδρευτικών προβλημάτων στους οικισμούς αυτούς. Ελήφθησαν δείγματα νερού για πλήρη χημική ανάλυση στο Χημείο του Ι.Γ.Μ.Ε και εντοπίστηκαν περιοχές στις κοινότητες αυτές όπου υπάρχουν θετοκές υδρογεωλογικές συνθήκες.

- Απογράφηκαν 324 σημεία νερού (πηγάδια- πηγές- γεωτρήσεις κ.λ.π) με ταυτόχρονη λήψη φυσικοχημικών στοιχείων. Επελέγησαν από αυτά τα 136 σημεία δείκτες, στα οποία πάρθηκαν μετρήσεις για 5 περιόδους στο διάστημα της τριετίας (Ξηρά και Υγρά περίοδος).

- Εγιναν 210 πλήρεις χημικές αναλύσεις νερού από δείγματα που ελήφθησαν σε διάφορα σημεία του Νομού.

- Εγινε εντοπισμός 4 αξιόλογων γεωτρήσεων του FAO οι οποίες παρακολουθούνται με μηνιαία συχνότητα.

- Κατά το β' εξάμηνο του 1987, άρχισε συνεργασία του Ι.Γ.Μ.Ε με Ολλανδούς εμπειρογνώμονες, για τον εντοπισμό υποθαλάσσιων πηγών.

- Κατά το χρονικό διάστημα, Δεκέμβριος 1985 μέχρι Ιούλιος 1986, πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή 6 υδρογεωτρήσεις, για την αξιοποίηση βαθέων υδροφόρων οριζόντων.

Οι περιοχές στις οποίες έγιναν οι γεωτρήσεις είναι οι εξής:

α) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ1

Πραγματοποιήθηκε στην περιοχή Κάμινος - Δήμου Αμφισσας
Βάθος γεώτρησης 251 μ.
Παροχή = 40 κ.β.μ νερού την ώρα για 60 ώρες
Ποιότητα νερού πολύ καλή (C1=17,72 ppm)

β) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ2

Εγινε στην περιοχή Ανω Κάμινος - Δήμου Αμφισσας
Βάθος γεώτρησης 247 μ.
Παροχή = 38 κ.β.μ νερού την ώρα και για 40 ώρες.
Ποιότητα νερού αρκετά καλή (C1=28,36 ppm)

γ) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ3

Εγινε στην περιοχή Αγίας Τριάδας Κοινότητας Ελαιώνα
Βάθος γεώτρησης 260 μ.
Παροχή 60 κ.β.μ νερού την ώρα και για 72 ώρες.
Ποιότητα νερού πολύ καλή (C1=24,81 ppm)

δ) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ4

Πραγματοποιήθηκε στην περιοχή Κούσκι - Δήμου Αμφισσας
Βάθος γεώτρησης 290 μ.
Στα 151 μ. κατά την διάτρηση, συναντήθηκε στεγανό πέτρωμα
(φλύσχης) το οποίο μέχρι τα 290 δεν κατέστη δυνατόν να
ξεπεραστεί.

ε) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ5

Εγινε στην περιοχή Άγιοι Χριστόφοροι Αμφισσας
Δεν πραγματοποιήθηκε.

στ) ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΦΓ6

Εγινε στην περιοχή Νομπλία - Δήμου Δελφών
Βάθος γεώτρησης 210 μ.
Παροχή = 20 κ.β.μ νερού την ώρα για 36 ώρες.
Ποιότητα νερού πολύ καλή (C1=17,72 ppm)

Όλες οι γεωτρήσεις δείχνονται στον χάρτη που ακολουθεί.

Στην συνέχεια ακολούθησαν και άλλες γεωτρήσεις μετά από νέα
σύμβαση που υπογράφηκε το 1991 μεταξύ Ι.Γ.Μ.Ε και Νομαρχίας
Φωκίδας, για τον ίδιο σκοπό όπως και οι προηγούμενες.

Συνοπτικά οι γεωτρήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο αυτή είναι οι εξής :

Γεώτρηση	ΦΓΚ1	(Τριταία)	Παροχή = 20 m ³ /h (Παράγει)
"	ΦΓΚ2	(Αντλιοστάσιο)	" = 35 m ³ /h
"	ΦΓΚ3	(Λελούδα)	" = 30 m ³ /h
"	ΦΓΚ4	(Αγ. Παρασκευή)	" = 30 m ³ /h
"	ΦΓΚ5	(Βάμπες Α)	" = 30 m ³ /h
"	ΦΓΚ6	(Βάμπες Β)	" = 35 m ³ /h
"	ΦΓΚ7	(Σπασμένα Λιθάρια)	" = 40 m ³ /h
"	ΦΓΣ1	(Φυστικιές)	" = 30 m ³ /h
"	ΦΓΣ2	(Αγ. Νικόλαος)	" = 30 m ³ /h
"	ΦΓΣ3	(Μεσοβούνι)	" = 35 m ³ /h

Συνολικά ο μέσος όρος των παροχών, των 10 συνολικά παραγωγικών γεωτρήσεων που εκτελέστηκαν από το Ι.Γ.Μ.Ε στην περιοχή του Ελαιώνα της Αμφισσας ανέρχεται σε 30 έως 35 κυβικά μέτρα νερού την ώρα, κατά γεώτρηση. (Οι γεωτρήσεις που έγιναν δείχνονται στον χάρτη που ακολουθεί).

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από όλες τις μέχρι τώρα εργασίες που έγιναν για ανεύρεση αρδευτικού νερού, είναι ότι ο νομός παρουσιάζει ορισμένες ιδιομορφίες ως προς τις ανάγκες σε νερό. Η πρωτεύουσα του νομού η Αμφισσα και οι περίξ οικισμοί έχουν επιλύσει κατά κάποιο τρόπο, τα υδρευτικά τους προβλήματα, αλλά έχουν μεγάλες ανάγκες σε αρδευτικό νερό. Επιθυμούν να αρδεύσουν 800.000 ελαιόδενδρα συνολικά. Πρόκειται κυρίως για 3 Δήμους και 11 Κοινότητες οι οποίοι είναι και οι βασικοί φορείς οικονομικής ζωής του Νομού. Η ποιότητα του νερού μιλώντας πάντα για αρδευτικό νερό, κρίνεται ικανοποιητική έως καλή, όσο απομακρυνόμαστε από την παραλιακή ζώνη του νομού.

Όσον αφορά την ποσότητα του νερού, είναι 6.000 κ.β.μ νερού για 10 γεωτρήσεις και δεδομένου του γεγονότος ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί όλες οι δοκιμαστικές αντλήσεις από το Ι.Γ.Μ.Ε.

Τονίζουμε επίσης ότι ορισμένες από τις παλιές γεωτρήσεις έχουν μείνει ανεκμετάλλετες για αρδευτικούς σκοπούς.

5.6 Νερό - Αρδευση - Προτάσεις

Από τα στοιχεία που αναφέρθηκαν αναλυτικά, παρατηρούμε ότι το Ι.Γ.Μ.Ε. πραγματοποίησε ένα πολύ καλό έργο με την Υδρογεωλογική έρευνα που διεξήγαγε όλα αυτά τα χρόνια, στο Ν. Φωκίδας, με σκοπό όχι μόνο την άρδευση του ελαιώνα που αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα, αλλά και την ύδρευση πολλών οικισμών στο νομό που αντιμετωπίζουν πρόβλημα νερού.

Πρέπει όμως να τονισθεί ότι τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των -----
ερευνητικών γεωτρήσεων δεν είναι καθόλου ικανοποιητικά, διότι δεν -----
καλύπτουν το αρδευτικό φάσμα, τόσο του Ελαιώνα της Αμφισσας, αλλά -----
και άλλων πεδινών τμημάτων του Νομού Φωκίδας. -----

Αναγνωρίζοντας λοιπόν, την κρισιμότητα του προβλήματος προτείνουμε να συνεχισθούν οι γεωτρήσεις για την εύρεση υδάτων από το Ι.Γ.Μ.Ε.

Οι προτεινόμενες θέσεις για την εκτέλεση περαιτέρω γεωτρητικού προγράμματος, σύμφωνα με στοιχεία του Ι.Γ.Μ.Ε., είναι οι ΠΓ1 - ΠΓ2 - ΠΓ3 - ΠΓ4 - ΠΓ5 και ΠΓ6, όπως χαρακτηριστικά φαίνονται στον επισυναπτόμενο Τοπογραφικό χάρτη που ακολουθεί, με κλίμακα 1:50.000. Οι προτεινόμενες γεωτρήσεις θα είναι μεγάλης διαμέτρου, και θα τοποθετηθεί πιεζόμετρο για συχνές μετρήσεις της υδροστατικής στάθμης. Ομοίως θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να παίρνονται δείγματα νερού για χημικές αναλύσεις και κυρίως να γίνεται προσδιορισμός των ιόντων χλωρίου για τον έλεγχο εισδοχής του θαλασσινού νερού.

Να ολοκληρωθούν ακόμη, οι δοκιμαστικές αντλήσεις στις παραγωγικές γεωτρήσεις, που έκανε το Ι.Γ.Μ.Ε στην περιοχή, και συγκεκριμένα στις θέσεις ΦΓΚ1 (Τριταίας) - ΦΓΚ3 (Λελούδα) - ΦΓΚ4 (Αγ. Παρασκευή) - ΦΓΣ1 (Φυστικιές Σερνικακίου) - ΦΓΣ2 (Αγ. Νικόλαος Χρισσού) - ΦΓΣ3 (Μεσοβούνι), καθώς και στην γεώτρηση του Ι.Γ.Μ.Ε ΦΓΚ2 (Αντλιοστάσιο Τριταίας). Αυταπόδεικτον είναι ότι με την διεξαγωγή και αυτών των αντλήσεων θα υπάρξουν περισσότερα και χρησιμότερα στοιχεία για την πρόοδο της περαιτέρω έρευνας.

Επίσης, νομίζουμε, ότι η υδρογεωλογική έρευνα θα πρέπει να επεκταθεί, ώστε να συνδιασθεί και με γεωφυσικές έρευνες, όπως για παράδειγμα γεωηλεκτρικές διασκοπήσεις. Από τα αποτελέσματα αυτής της περαιτέρω εργασίας, θα διαφανούν με μεγάλο βαθμό αξιοπιστίας, οι θέσεις για εκτέλεση ερευνητικών - παραγωγικών γεωτρήσεων στον ευρύτερο χώρο, και θα πραγματοποιηθεί διερεύνηση των Καρστικών πηγών με τα υψηλότερα υδάτινα επίπεδα.

Προτείνουμε ακόμη να αξιοποιηθούν οι υδρογεωτρήσεις του Ι.Γ.Μ.Ε (4 παλιές ΦΓ1-ΦΓ2-ΦΓ3-ΦΓ6) οι οποίες είναι παραγωγικές και εξοπλισμένες κατάλληλα για να χρησιμοποιηθούν για αρδευτικούς σκοπούς και οι οποίες μέχρι σήμερα έχουν παραμείνει ανεκμετάλλετες. Βρίσκονται δε οι τρεις πρώτες στην περιοχή του Δήμου Αμφισσας η δε τελευταία στην περιοχή του Δήμου Δελφών.

Λεδομένου του γεγονότος ότι η παραλιακή ζώνη του νομού, που εκτείνεται από τη Ιτέα και καταλήγει στην Μανάγουλη έχει ορισμένα υδρευτικά προβλήματα, που αυξάνονται κυρίως τους θερινούς μήνες λόγω της αρκετά υψηλής τουριστικής κίνησης, με αποτέλεσμα την παντελή έλλειψη νερού αρκετές φορές, έγιναν γεωτρήσεις για την κάλυψη των αναγκών με πρωτοβουλία των Κοινοτήτων. Συγκεκριμένα ο Δήμος Γαλαξειδίου, Ιτέας και η Κοινότητα Κίρρας έχουν πραγματοποιήσει γεωτρήσεις. Οι ποσότητες νερού όμως δεν λύνουν πλήρως το υδρευτικό πρόβλημα και κατά συνέπεια δημιουργούνται πολλά προβλήματα στους κατοίκους των περιοχών αυτών, ιδιαίτερα δε στον Δήμο Γαλαξειδίου, υπάρχει πάντα έλλειψη νερού και ζήτηση μεγαλύτερης ποσότητας από τον αγωγό τροφοδοσίας του Μόρνου. Μόνο ο Δήμος Ιτέας και η Κοινότητα Κίρρας έχουν καλύψει σχεδόν τελείως το υδρευτικό τους πρόβλημα με το νερό των γεωτρήσεων και μπορούμε να πούμε ότι έχουν ανεξαρτοποιηθεί από τον Μόρνο.

Προτείνουμε λοιπόν για την κάλυψη των αναγκών σε νερό της παραλιακής ζώνης, να δημιουργηθεί ξεχωριστός αγωγός (παράλληλος ίσως με τον ήδη υπάρχοντα) με νερό του Μόρνου που να τροφοδοτεί την Ιτέα, Κίρρα και κυρίως το Γαλαξείδι.

Ακόμη στην ζώνη αυτή υπάρχουν κοινότητες όπως για παράδειγμα Ερατεινή, Τολοφώνα, Γλυφάδα, Μαραθιάς, Σεργούλα και άλλες, οι οποίες έχουν ανάγκες και για αρδευτικά νερά. Στην ζώνη αυτή βέβαια έχουν γίνει από άλλους φορείς ΤΥΔΚ-ΥΕΒ διάφορα υδροληπτικά έργα με θετικά αποτελέσματα. Υπάρχουν όμως μεγάλες δυνατότητες και για άλλα υδροληπτικά έργα που καλόν θα είναι να προωθηθούν, όπως υδρογεωτρήσεις, εκμετάλλευση πηγών κ.α. Οι περιοχές που ενδίκνυνται για πραγματοποίηση γεωτρήσεων είναι οι Αγιοι Πάντες, Σεργούλα κ.α.

Επίσης το Ι.Γ.Μ.Ε έχει εκτελέσει γεώτρηση στην περιοχή Σερνικακίου για κάλυψη υδρευτικών αναγκών, αλλά επειδή η περιοχή κρίνεται κατάλληλη προτείνουμε να συνεχισθούν οι γεωτρήσεις.

*Το μεγάλο πρόβλημα υπάρχει στην περιοχή από το Σερνικάκι και
πάνω μέχρι την περιοχή της Αμφισσας, που η γεωλογική σύνθεση,

σκληρό πέτρωμα δηλαδή μπλέ φλύσχης, δεν επιτρέπει να γίνουν

γεωτρήσεις.

Αναφέρουμε επίσης ότι το Ι.Γ.Μ.Ε έχει πραγματοποιήσει με επιτυχία παραγωγική γεώτρηση (ΦΓΚ2) στην περιοχή της Τριταίας, το καλοκαίρι του 1992, η οποία με την συνεργασία των Υπηρεσιών της Νομαρχίας Φωκίδας, έχει πλήρως εξοπλισθεί με πομόνα, ηλεκτρικό ρεύμα κ.τ.λ. με αποτέλεσμα να υπερκαλυφθούν οι υδρευτικές και αρδευτικές ανάγκες των κατοίκων της Τριταίας. Στην περιοχή αυτή επίσης έχουν ορισθεί από γεωλόγους του Ι.Γ.Μ.Ε θέσεις μέσα στην λεκάνη - οροπέδιο για την περαιτέρω πραγματοποίηση υδρογεωτρήσεων σε υψόμετρα βέβαια που θα είναι ευνοικά, αλλά προτείνεται να κατασκευασθούν δρόμοι προσπέλασης από τις Τεχνικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας Φωκίδας.

Οι δρόμοι αυτοί θα πρέπει να κατασκευασθούν ανάντη του δρόμου προς Τριταία και κυρίως μετά την διασταύρωση προς Αγ. Ευθυμία, ακολουθώντας τον αγροτικό δρόμο προς την Κοινότητα Αγ. Ευθυμίας με σκοπό την κάθοδο του γεωτρύπανου εντός της υπάρχουσας ρεμματίας.

Όσον αφορά το κυρίως ορεινό τμήμα του Νομού (Επαρχία Δωρίδας) που περιλαμβάνει βασικά ορεινές και μικρές κοινότητες, με λίγους σχετικά κατοίκους, που αυξάνουν μόνο το καλοκαίρι, προτείνεται

για την κάλυψη των αναγκών σε νερό η σωστή εκτέλεση μικρών υδροληπτικών έργων τα οποία φυσικά είναι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Νομαρχίας Φωκίδας, και όχι δαπανηρά μεγάλα έργα.

Τονίζουμε στο σημείο αυτό, το γεγονός της αδυναμίας των Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού, καθώς και της Διεύθυνσης Προγραμματισμού της Νομαρχίας, να συντάξουν μελέτη στην οποία να γίνεται λεπτομερής προσδιορισμός των αναγκών σε αρδευτικό νερό για τις ανάγκες του Ελαιώνα της Αμφισσας. Έτσι δεν μπορεί, χωρίς να υπάρχει ολοκληρωμένη μελέτη να βοηθηθεί το Ι.Γ.Μ.Ε στο μεγάλο έργο της υδρογεωλογικής έρευνας.

Προτείνουμε να δοθεί το τμήμα της μελέτης αυτής σε Ιδιωτικά γραφεία για την σύνταξή της και την περαιτέρω προώθησή της. Το κόστος το οποίο δεν θα είναι ιδιαίτερα υψηλό ισοσταθμίζεται με το μεγάλο κοινωνικό όφελος.

Η μεγάλη ανομβρία των τελευταίων ετών που πλήττει κυριολεκτικά τη Φωκίδα, και κατ' επέκταση ολόκληρο τον Ελλαδικό χώρο πρέπει να αντιμετωπισθεί με εξεύρεση υπόγειων υδάτων (γεωτρήσεις).

Προτείνουμε να εξετασθεί η περίπτωση των διαρροών της λίμνης του Μόρνου, καθώς και οι τυχόν διαρροές στους αγωγούς μεταφοράς του νερού. Να αντικατασταθούν τα τμήματα των αγωγών τα οποία μπορεί να έχουν αχρηστευθεί με καινούργια, ώστε να αποφεύγονται οι διαρροές νερού που τόσο σημαντικό είναι στις μέρες μας.

Προτείνουμε επίσης για την λύση του προβλήματος " νερό " να υπάρξει συνεργασία όλων των Φορέων και να βρεθεί συνδιασμός λύσεων δηλαδή για παράδειγμα να γίνει παράλληλα με την εκτέλεση των γεωτρήσεων, μεταφορά νερού με επιφανειακά υδροληπτικά έργα τα οποία στην περιοχή της Φωκίδας ευνοούνται λόγω της μορφολογίας του εδάφους το οποίο παρουσιάζει μεγάλες υψομετρικές διαφορές.

Ένα σημαντικό έργο το οποίο προσφέρεται για παραπέρα έρευνα και μελέτη είναι η εκμετάλλευση του νερού της βροχής με την δημιουργία λιμνοδεξαμενών. Οι θέσεις που ίσως αυτή τη στιγμή θεωρούνται ως οι πιο κατάλληλες είναι η περιοχή της Βίνιανης και η πεδιάδα "Λιβάδια" προς τον Παρνασσό. Οι περιοχές αυτές έχουν επίσης το πλεονέκτημα της υψομετρικής διαφοράς και των μεγάλων κλίσεων, και έτσι μειώνεται σημαντικά το κόστος μεταφοράς του νερού το οποίο θα οδηγείται με φυσική ροή προς τον προορισμό του.

Οι λιμνοδεξαμενές αυτές μετά την κατάλληλη διαμόρφωση καλύπτονται με ειδικές στεγανές μεμβράνες κατασκευασμένες από υλικά υψηλής τεχνολογίας. Το κόστος μιας τέτοιας κατασκευής υπολογίζεται ότι θα φθάνει το ύψος των 15.000.000 δρχ.

Αναφέρουμε επίσης τι το κόστος των γεωτρήσεων που προτείνουμε να γίνουν, εάν αυτές διαρκέσουν τρία χρόνια περίπου, θα είναι της τάξης των 70.000.000 - 80.000.000 δρχ.

Τονίζουμε για ακόμη μία φορά την αναγκαιότητα της σύνταξης ολοκληρωμένων μελετών, για έναν ακόμη λόγο, ότι τα έργα που προτείνουμε μπορούν να ενταχθούν σε Προγράμματα της Ε.Ο.Κ και να χρηματοδοτηθεί ένα μεγάλο μέρος αυτών.

- Τονίζουμε επίσης σ' αυτό το σημείο, ότι εκτός από τις ----- μεθόδους που αναφέραμε για την εξεύρεση και άλλων υδάτινων πόρων, είναι αναγκαίο να υπάρξει προγραμματισμός για την οικονομία του ήδη υπάρχοντος νερού. Η άσκοπη σπατάλη του νερού είναι εξίσου επικίνδυνη όσο και η έλλειψή του.

Προτείνουμε λοιπόν ένα απλό σύστημα το οποίο μπορεί να λειτουργήσει με μικρό κόστος και με μεγάλη ακρίβεια, που δεν είναι τίποτε άλλο από ένα σύστημα ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής θα επεξεργάζεται όλα τα στοιχεία και θα κάνει με ακρίβεια αυτό που ονομάζουμε "διαχείριση των υδάτινων πόρων". Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής μπορεί να είναι εγκατεστημένος στην Ε.Υ.Δ.Α.Π., στον Δήμο Αμφισσας, ή οπουδήποτε αλλού και να χειρίζεται από έναν προγραμματιστή αναλυτή ή ακόμη και από κάποιον υπάλληλο της υπηρεσίας ύδρευσης (δεδομένου ότι δεν χρειάζεται ιδιαίτερη εξειδίκευση). Με έτοιμα πακέτα προγραμμάτων διαχείρισης για ηλεκτρονικό υπολογιστή, ή ακόμη και με αυτοσχέδια προγράμματα υπολογισμού που θα μπορούσαν με μεγάλη ευκολία να δημιουργήσουν ιδιωτικά μελετητικά γραφεία του νομού, θα είχαμε απάντηση ανά πάσαν στιγμή και με μεγάλη ακρίβεια, πόση ποσότητα απαιτείται για άρδευση και πόση για ύδρευση. Με αυτόν τον τρόπο δεν θα υπάρξει κατασπατάληση του νερού από τους Δήμους και τις Κοινότητες οι οποίες πολλές φορές προσφεύγουν σε τέτοιες λύσεις προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις των κατοίκων (πολλές φορές υπερβολικές).

Η σκέψη για την λειτουργία ενός προγράμματος διαχείρισης είναι η εξής :

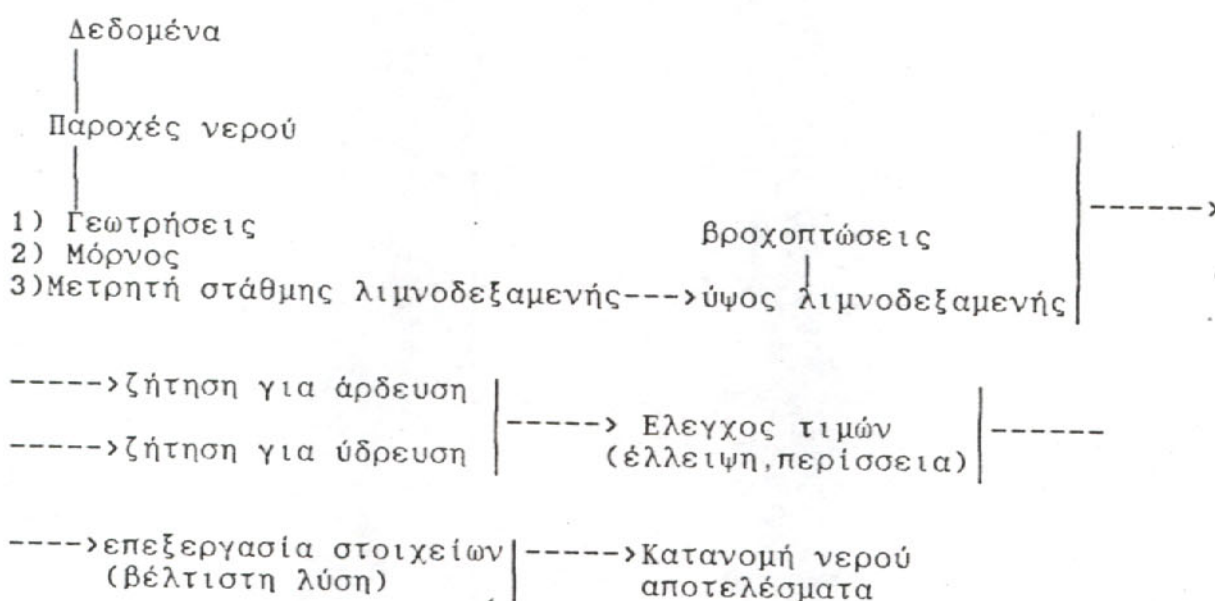
- Απαραίτητες προϋποθέσεις : 1) Οι υπηρεσίες του νομού να ----- είναι σε θέση να δίνουν στοιχεία ακριβή π.χ. για βροχοπτώσεις, τα οποία θα χρησιμοποιούνται ως δεδομένα στη ροή του προγράμματος του υπολογιστή.

2) Θα έχουν προηγηθεί μελέτες εμπεριστατομένες, υπολογισμού των αναγκών σε νερό, κατά Δήμους και Κοινότητες, ξεχωριστά για ύδρευση και ξεχωριστά για άρδευση.

3) Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του νομού, σε συνεργασία με το Ι.Γ.Μ.Ε., να έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον ένα έργο κατασκευής λιμνοδεξαμενής, ή να έχουν ολοκληρώσει τα έργα των υδρογεωτρήσεων, με ακριβή στοιχεία των παροχών άντλησης, καθώς και ορισμένα από τα έργα μεταφοράς του νερού.

Η όλη φιλοσοφία του αυτοματισμού που αναφέραμε επικεντρώνεται στην καρδιά του συστήματος δηλαδή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, ο οποίος θα επεξεργάζεται τα δεδομένα με ένα πρόγραμμα γραμμένο σε γλώσσα προγραμματισμού COBOL (για επεξεργασία σε στατιστική βάση με δεδομένα προηγούμενων ετών και ευχέρεια για σύγκριση αποτελεσμάτων), σε γλώσσα BASIC (πολλή απλή και εύκολη στη χρήση), σε PASCAL ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα προγραμματισμού.

Η ροή του προγράμματος θα είναι:
(Έχουμε τις εξής παροχές νερού : Μόρνος-Γεωτρήσεις-Λιμνοδεξαμενές)

Επεξηγηματικά αναφέρουμε, ότι τα αποτελέσματα που θα παίρνουμε μετά την επεξεργασία στον υπολογιστή θα είναι η βέλτιστη λύση σύμφωνα με την οποία θα καθορίζεται από ποιά κοινότητα π.χ. θα μειώσουμε την παροχή ή σε ποιά θα την αυξήσουμε, σύμφωνα πάντα με την ποσότητα νερού που διαθέτουμε από όλες τις παροχές μαζί, με μόνο μεταβλητό συντελεστή τις βροχοπτώσεις.

Κόστος εγκατάστασης : 1.500.000 δρχ. - 2.000.000 δρχ

Τελειώνοντας θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι το μέγεθος του προβλήματος της εξεύρεσης και εξοικονόμησης αυτού του βασικού και πολύτιμου αγαθού που λέγεται ΝΕΡΟ και που σημαίνει ΖΩΗ είναι τεράστιο και πρέπει να τοποθετηθεί σε σοβαρή βάση με ταυτόχρονη δραστηριοποίηση των αρμόδιων Φορέων για την λύση του.

6. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

6.1 Μεταποίηση στην Περιφέρεια

6.1.α. Υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας-Υστέρηση του Ν. Φωκίδας

Ο δευτερογενής τομέας και ειδικά η μεταποίηση στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι από τους πιο ανεπτυγμένους σε επίπεδο χώρας, και περιλαμβάνει βιομηχανίες όλων των κλάδων.

Η βιομηχανία σήμερα στην Περιφέρεια συνεχίζει να εμφανίζεται χωροθετημένη κυρίως κατά μήκος του άξονα της Εθνικής Οδού Αθηνών - Λαμίας με αποτέλεσμα τη γραμμική υπερανάπτυξη του τμήματος εκείνου της Περιφέρειας που βρίσκεται κατά μήκος του εθνικού άξονα και περιλαμβάνει τμήματα των νομών Βοιωτίας και Φθιώτιδας και μικρό τμήμα του Ν. Ευβοίας.

Οι μεγαλύτερες βιομηχανικές συγκεντρώσεις στην Περιφέρεια βρίσκονται στα ανατολικά όρια του Ν. Βοιωτίας με το Ν. Αττικής (περιοχή Οινόφυτα - Σχηματάρι), και στις ευρύτερες περιοχές Χαλκίδας, Θήβας και Λαμίας. Όμως παρά τη μεγάλη συγκέντρωση βιομηχανίας στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, θεσμοθετημένη και σε λειτουργία Βιομηχανική Περιοχή υπάρχει μόνο στη Στυλίδα Φθιώτιδος (1500 στρέμματα), που όμως δεν έχει καταφέρει ακόμα να συγκεντρώσει αρκετές βιομηχανικές μονάδες, τα δέ έργα υποδομής της είναι ακόμη ατελή.

Η άναρχη βιομηχανική συγκέντρωση που παρατηρείται κυρίως στα όρια των νομών Βοιωτίας και Εύβοιας με το νομό Αττικής είναι αποτέλεσμα της πολιτικής της "αποκέντρωσης" της πρωτεύουσας της χώρας, που άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του '60 και συνεχίστηκε με έντονο ρυθμό στα μέσα της δεκαετίας του '70, και με αργότερο ρυθμό μέχρι σήμερα.

Με μία σειρά οικονομικών κινήτρων που θεσπίστηκαν κατά κλίρους για εγκατάσταση βιομηχανιών εκτός των ορίων του νομού Αττικής και με δεδομένη την γειτνίαση των νομών Ευβοίας και Βοιωτίας με την Αθήνα, οι δύο αυτοί νομοί αποτέλεσαν πόλο έλξης για τις νεοιδρυόμενες βιομηχανίες και έγιναν χώρος υποδοχής "δορυφορικών" δραστηριοτήτων της Πρωτεύουσας, που δημιούργησαν όμως θέσεις εργασίας και οικονομική ανάπτυξη (κύρια κατά την περίοδο 1960-1970), αλλά και υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Άλλοι κύριοι παράμετροι, εκτός από τα οικονομικά κίνητρα, που επηρέασαν την συγκέντρωση αυτή της βιομηχανίας στις περιοχές Οινόφυτα-Σχηματάρι, Θήβα, Χαλκίδα, είναι:

- Οι διαθέσιμες εκτάσεις, η επάρκεια νερού, η επάρκεια ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού και τα δίκτυα συγκοινωνιών.
- Η μικρή απόσταση από την περιοχή της Αθήνας, με δεδομένο ότι το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό βρίσκεται κατά κανόνα στην περιοχή της Πρωτεύουσας, και
- Η παντελής έλλειψη οριοθετημένων και θεσμοθετημένων βιομηχανικών περιοχών στην Περιφέρεια.

Ακόμη και σήμερα ένας μεγάλος αριθμός των νεοιδρυόμενων βιομηχανικών μονάδων που έχει υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του νόμου 1262/82 παλαιότερα και 1892 πρόσφατα (νόμος κινήτρων

των επενδύσεων έχει τόπο εγκατάστασης την ευρύτερη περιοχή της Χαλκίδας την περιοχή Οινόφυτα - Σχηματάρι και την ευρύτερη περιοχή της Θήβας.

Βέβαια τα τελευταία πέντε περίπου χρόνια η επενδυτική δραστηριότητα μέσα από τους αναπτυξιακούς νόμους 1262/82 και 1892 (αλλά και τον Κ.355/77 της Ε.Ο.Κ) παρουσιάζει μια τάση εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων, κυρίως μεσαίου μεγέθους, σε περιοχές όπου δεν υπάρχει συγκέντρωση βιομηχανιών, όπως: Νοτιοκεντρική Εύβοια, Δυτική Φθιώτιδα, Επαρχεία Λειβαδιάς, Ν. Ευρυτανίας και Ν. Φωκίδας. Η τάση αυτή, ειδικά στους δύο τελευταίους νομούς είναι εξαιρετικά περιορισμένη και είναι δύσκολο από μόνη της να καταφέρει να ανατρέψει την υπάρχουσα χωροταξική ανισοκατανομή της Βιομηχανίας στην Περιφέρεια. Πάντως εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι αναπτυξιακοί νόμοι δεν έχουν ακόμη βοηθήσει σημαντικά στο να μειώσουν τις γεωγραφικές αναπτυξιακές ανισότητες στην Περιφέρεια: δηλαδή στη δραστηριοποίηση των προβληματικών περιοχών με παράλληλη προγραμματισμένη αναδιάρθρωση της οικονομικής παραγωγικής δομής των ήδη αναπτυγμένων περιοχών.

Ετσι οι νομοί Ευβοίας, Βοιωτίας και Φθιώτιδας, οι οποίοι συγκεντρώνουν ένα μεγάλο ποσοστό της βαρείας βιομηχανίας της χώρας, συνεχίζουν και σήμερα (όπως και το 1981) το 90% των αξιολογών και σημαντικών βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων της Περιφέρειας και το 94% της απασχόλησης στη μεταποίηση στην Περιφέρεια. Αρκετές δε από τις βιομηχανικές μονάδες των τριών αυτών νομών, και κύρια των νομών ευβοίας και Βοιωτίας, συγκαταλέγονται μεταξύ των 100 πρώτων βιομηχανικών μονάδων της χώρας.

Σήμερα λειτουργούν στους τρεις αυτούς νομούς της Περιφέρειας περίπου 400 μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, σημαντικότερες από τις οποίες είναι:

Οι τσιμεντοβιομηχανίες "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ", "ΤΙΤΑΝ" (Βοιωτία), η ΕΑΒ (Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία) και το βιομηχανικό συγκρότημα της Αλουμίνας της ΠΕΣΙΝΕ (Βοιωτία), το βιομηχανικό συγκρότημα Αλουμίνας - Χρωμίου - Νικελίου της ΛΑΡΚΟ (Φθιώτιδα), η βιομηχανία κατασκευής ηλεκτρικών συσκευών "ΙΖΟΛΑ" (Βοιωτία), οι βιομηχανίες κατασκευής πλαστικών σωλήνων "ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ" κ.α., μονωτικών υλικών "ΜΟΝΥΛΑ" κ.α., εκρηκτικών υλών "ΕΛΒΙΕΜΕΚ" κ.α., συσσωρευτών-μπαταριών "ΕΛΒΗΜ", "UCAR", "TUDOR", κ.α., οι χημικές βιομηχανίες και οι βιομηχανίες ειδών διατροφής ("ΒΟΚΤΑΣ", "ΛΟΥΜΙΔΗΣ", "ΜΠΡΑΒΟ", "ΣΥΝΕΡΓΑΛ", "ΑΛΑΤΙΝΗ", κ.α.), οι βιομηχανίες κατασκευής αμαξωμάτων, μεταλλικών - μεταλλευτικών τελικών προϊόντων, ηλεκτρονικού υλικού, τα κλωστήρια "ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ" κ.α., υφαντήρια, βαφεία, φινιστήρια, τα σωληνουργεία ("Ηνωμένα Σωληνουργεία", "Σωληνουργεία Αθηνών" κ.α.), τα κεραμοποιεία, κ.λ.π καθώς και οι γεωργικές βιομηχανίες (τοματοπολτού στη Βοιωτία, του κλάδου της βρώσιμης ελιάς στη Φθιώτιδα κ.λ.π.), κ.α.

Στο νομό Φωκίδας λειτουργούσε μεγάλη μονάδα μεταποίησης συσκευασίας ελιάς "ΚΡΙΝΟΣ Α.Ε" από τις μεγαλύτερες στο είδος της.

Συμπερασματικά, η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, χαρακτηρίζεται τόσο από τη ύπαρξη όλων σχεδόν των βιομηχανικών κλάδων όσο και από μεγάλες ειδικεύσεις σε πολλούς βιομηχανικούς

κλάδους. Βέβαια επισημαίνουμε εδώ , την φανερή υστέρηση σε βιομηχανικές μονάδες δύο νομών της Περιφέρειας: του Ν. Ευρυτανίας και του νομού Φωκίδας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος της παραγόμενης προστιθέμενης αξίας από την μεταποίηση διαφεύγει εκτός της Περιφέρειας. Και αυτό γιατί το συντριπτικό μέρος των χρηματοοικονομικών και διοικητικών δραστηριοτήτων των βιομηχανιών της Περιφέρειας υλοποιούνται στην πρωτεύουσα της χώρας.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι ο μεταποιητικός τομέας στην Περιφέρεια αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που οφείλονται κυρίως στον απαρχαιομένο μηχανολογικό εξοπλισμό, στην μείωση παραγγελιών από το εξωτερικό, στο δυσκίνητο σύστημα χρηματοδότησης, στην χαμηλή παραγωγικότητα, στον κορεσμό κάποιων επιμέρους βιομηχανικών κλάδων, κ.α.

Χαρακτηριστικό αυτού είναι και το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους αρκετές μεγάλες βιομηχανικές μονάδες (λόγω προβληματικότητας) με δυσμενείς συνέπειες στην απασχόληση, ενώ 14 περίπου μεγάλες βιομηχανίες που απασχολούν ένα μεγάλο ποσοστό του ντόπιου εργατικού δυναμικού έχουν ενταχθεί στις "προβληματικές επιχειρήσεις" (Ν. 1386/83) και από την εξέλιξή τους θα εξαρτηθεί το επίπεδο ανεργίας στην Περιφέρεια. Αυτό σημαίνει ότι η οποιαδήποτε κίνηση για κλείσιμο των επιχειρήσεων αυτών θα δημιουργήσει τεράστιο πρόβλημα ανεργίας κυρίως στις περιοχές με ανεπτυγμένη τη βιομηχανία. Εάν βέβαια κάτι τέτοιο είναι αναπόφευκτο, τότε θα πρέπει να βρεθούν εναλλακτικές λύσεις και να εφαρμοστούν αντικειμενικά κριτήρια σε σχέση με την τύχη του υπάρχοντος σ' αυτές εργατικού δυναμικού.

Επίσης παρουσιάζεται έλλειψη ντόπιου ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, αποτέλεσμα της απρογραμμάτιστης ανάπτυξης στην Περιφέρεια κατά την περίοδο 1965-75, που έχει σαν συνέπεια τη μεταφορά καθημερινά ειδικευμένου προσωπικού από την Αθήνα προς τους νομούς Εύβοιας και Βοιωτίας. Βέβαια ένα ποσοστό από τις ανάγκες σε ειδικευμένο προσωπικό καλύπτεται και από την ντόπια αγορά εργασίας με άτομα που εξειδικεύθησαν πάνω στη δουλειά και στον ήδη υπάρχοντα τεχνολογικό εξοπλισμό χωρίς πρόσθετα προσόντα. Εδώ εντοπίζεται και η ανεπάρκεια σύγχρονων σχολών εκπαίδευσης ειδικευμένου εργατοτεχνικού προσωπικού για τις ανάγκες της βιομηχανίας στην περιφέρεια. Επακόλουθο της παραπάνω κατάστασης είναι ότι το πρόβλημα της ανεργίας (που στην περιφέρεια κυμαίνεται γύρω στο 5% του ενεργού πληθυσμού) εντοπίζεται κυρίως στο ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό.

6.1.β Περιοριστικοί Παράγοντες - Προβλήματα

Εδώ θα πρέπει να τονιστεί η ανισομερής κατανομή - χωροταξικά- της βιομηχανίας με αποτέλεσμα την ύπαρξη πολλών προβληματικών περιοχών που έχει οδηγήσει στη μετανάστευση του ντόπιου πληθυσμού και που γενικά έχει δημιουργήσει έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Επίσης η μη οριοθέτηση και θεσμοθέτηση βιομηχανικών περιοχών και επομένως η παντελής έλλειψη οργανωμένων βιομηχανικά περιοχών (με εξαίρεση την βιομηχανική ζώνη Λαμίας που δημιουργήθηκε τελευταία) δημιουργεί καθημερινά προβλήματα. Αυτά συσχετίζονται με τη μόλυνση του

περιβάλλοντος και την απώλεια γης υψηλής και ασφαλούς παραγωγικότητας, αλλά και με την προσπάθεια συγκράτησης της παραγόμενης προστιθέμενης αξίας στην Περιφέρεια.

Σημαντικός περιοριστικός παράγοντας είναι επίσης και η έλλειψη οικιστικής υποδομής και κινήτρων για εγκατάσταση στην Περιφέρεια του μετακινούμενου - κυρίως από περιφέρεια Αττικής - εργατικού δυναμικού.

Επιπλέον η έλλειψη ντόπιου ειδικευμένου εργατικού δυναμικού που παρατηρείται είναι συνδεδεμένη με την ανεπάρκεια σύγχρονων Σχολών Εκπαίδευσης εργατοτεχνικού προσωπικού.

Όσον αφορά την επενδυτική δραστηριότητα μέσα από τον αναπτυξιακό νόμο 1262/82 παλαιότερα και 1892 σήμερα, παρατηρείται ότι οι περισσότερες επενδύσεις είναι τοπικής σημασίας και δεν προωθούνται νέοι δυναμικοί κλάδοι παραγωγής με διεθνή ανταγωνιστικότητα.

Εδώ εντοπίζεται και η έλλειψη κλαδικών μελετών με περιφερειακή διάσταση καθώς και η έλλειψη κάποιου μηχανισμού προώθησης δυναμικών κλάδων παραγωγής. Επίσης θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο υπάρχων χαρακτηρισμός των περιοχών σε Α', Β', Γ' και Δ' ζώνες, δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές δυνατότητες αξιοποίησης των ενδογενών πόρων ανάπτυξης κάθε περιοχής αλλά ούτε και στις ανάγκες αυτών των περιοχών.

Τέλος παρατηρείται ανεπάρκεια καθετοποιημένων μεταποιητικών κλάδων της βιομηχανίας (π.χ. αλουμινίου κ.α.) καθώς και ανυπαρξία άλλων δυναμικών κλάδων, όπως: σιδηρονικελίου, παραγωγών ρητίνης, επεξεργασίας ξύλου, συσκευασίας - τυποποίησης αγροτικών προϊόντων.

6.1.γ Δυνατότητες - Προοπτικές - Μέτρα για ανάπτυξη στην Περιφέρεια

Η δυνατότητα ανάπτυξης της βιομηχανίας στην Περιφέρεια διαφαίνεται μόνο μέσα από την οριοθέτηση του περιγράμματος των υπάρχουσών βιομηχανικών συγκεντρώσεων στην Περιφέρεια και την οργάνωσή τους σε βιομηχανικές περιοχές ή πάρκα.

Αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση για την παραπέρα βιομηχανική ανάπτυξη στην περιφέρεια.

Όσον αφορά τις περιοχές που είναι υποβαθμισμένες βιομηχανικά και κυρίως τους Νομούς Φωκίδας και Ευρυτανίας με δεδομένη τη θεσμοθέτηση και την κατασκευή - οργάνωση βιομηχανικών περιοχών ή πάρκων και με την αύξηση των κινήτρων για εγκατάσταση βιομηχανιών, δηλαδή από ζώνη κινήτρων Β' ή Γ' σε Δ' ή σε ειδική ζώνη κινήτρων, υπάρχει επίσης μεγάλη δυνατότητα βιομηχανικής ανάπτυξης προσανατολισμένης κυρίως σε μονάδες κάθετης επεξεργασίας του βωξίτη, του σιδηρονικελίου, σιδηροχρωμίου, του ξύλου, των παραγωγών ρητίνης, του δολομίτη κ.α., εφόσον προτείνονται από τις κλαδικές μελέτες του Εθνικού Προγράμματος.

Σημειώνεται ότι οι παραπάνω δυνατότητα δημιουργίας μιας σειράς καθετοποιημένων μεταποιητικών μονάδων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ήδη υπάρχουσα λειτουργία δυναμικών βιομηχανικών κλάδων στην περιφέρεια.

6.2. Μεταποίηση στο νομό Φωκίδας

6.2.α Γενικά

Η μεγάλη συγκριτικά καθυστέρηση του νομού στην ανάπτυξη της βιομηχανίας, αυτών της μικρομεσαίας κλίμακας μεταποιητικών επιχειρήσεων, τόσο σε σχέση με την Περιφέρεια όσο και σε σχέση με τον εθνικό χώρο, είναι σαφώς και απόρροια της ίδιας της προβληματικότητάς του, αλλά κύρια είναι αποτέλεσμα της χωροθέτησης του νομού έναντι του βασικού αναπτυξιακού συστήματος και της επιρροής που αυτός ασκεί, όπως παρουσιάζεται στη σχετική παράγραφο της παρουσίασης της ευρύτερης περιοχής.

Και αυτή η σημερινή βασανιστική θα έλεγε κανείς ανάπτυξη των 30 περίπου βιοτεχνιών-βιομηχανιών μικρών και μεσίων επιχειρήσεων, από έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού και τοπικής στρατηγικής ανάπτυξης αντιμετώπισε δυσκολίες τόσο στην αποδοτικότερη χωροθέτηση όσο και στις αντικειμενικές δυνατότητες ανάπτυξης.

Η έλλειψη πρόβλεψης για τη χωροθέτηση των υπαρχόντων μονάδων ήταν φυσικό να έχει οδηγήσει στη συγκέντρωση τους (60%) μεταξύ των δύο (2) μεγαλύτερων κέντρων του νομού (Αμφισσα-Ιτέα). Μετα το 1985 που νομοθετήθηκε η Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε) Δελφών, οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να επεκτείνουν τις εγκαταστάσεις τους ενώ μέχρι σήμερα δεν έχουν λειτουργήσει οι Β.Ι.Π.Ε Αμφισσας και το ΒΙ.ΠΑ. Ιτέας που από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας έχουν εξαγγελθεί, και οι οποίες θα αποτελούσαν τη λύση στο πρόβλημα χωροθέτησης της μεταποίησης. Παραπέρα, η οργάνωση της μεταποίησης στο νομό είναι ανάγκη να αποβλέπει σε μια ισόρροπη κατά οικιστικές ενότητες αποκέντρωση των βιομηχανικών - βιοτεχνικών συσπειρώσεων, στον εγγύτερο χώρο των κέντρων των ενοτήτων αυτών.

Επιπλέον, η δημιουργία και εγκατάσταση εννέα μεταποιητικών μονάδων βρώσιμης ελιάς στο υπάρχον Δελφικό τοπίο δημιουργούν τάσεις ανταγωνιστικής ανάπτυξης προς ένα άλλο σοβαρό τομέα ανάπτυξης, τον τουρισμό.

Η ύπαρξη και λειτουργία ΒΙ.ΠΕ και ΒΙ.ΠΑ σε συνδιασμό με τις δυνατότητες των αναπτυξιακών νόμων (παλαιότερα ο 1262/82 και μετέπειτα ο 1892/92) για μετεγκατάσταση επιχειρήσεων θα έλυναν πολλά από τα παραπάνω προβλήματα.

Το αντικείμενο της τοπικής μεταποίησης είναι κύρια τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερα η ελιά και τα γαλακτοκομικά. Παλαιότερα περιελάμβανε και κωδωνοποιία και βυρσοδεψία. Σήμερα, παρά την ζήτηση που παρατηρείται ιδιαίτερα στο εξωτερικό - για τα παραδοσιακά αντικείμενα που παρήγαγαν την κωδωνοποιία, δεν υπάρχει σχετική μονάδα στο νομό, ενώ υπάρχουν βυρσοδεψεία με σημαντικό και σχετικά σύγχρονο εξοπλισμό που δεν λειτουργούν.

Σχετικά με εργοστάσια βρώσιμης ελιάς, (μαύρης - πράσινης) υπήρχαν 4 δυναμικές μονάδες μεσαίου μεγέθους και κάποιες μικρότερης σημασίας - η πιο σημαντική στο είδος της ΚΡΙΝΟΣ Α.Ε δεν λειτουργεί πιά-. Αυτές καλύπτουν σημαντικό ποσοστό των εξαγωγών της χώρας με επεξεργασία πρώτης ύλης και από άλλες περιοχές.

Παρά την έξοχη ποιότητα του χαρακτηριστικού αυτού βασικού προϊόντος, σήμερα εκτοπίζεται με γοργούς ρυθμούς στις ξένες αγορές, αλλά και στην εσωτερική, από χαμηλότερου κόστους και ποιότητας ισπανικά και ιταλικά αντίστοιχα είδη. Η μείωση του κόστους συγχρόνως με την αύξηση της παραγωγικότητας καλλιέργειας της ελιάς και σε συνδυασμό με επιθετική πολιτική marketing στους τόπους κατανάλωσης και στις νέες αγορές αποτελούν σήμερα άμεση προτεραιότητα για το ξεπέρασμα της κρίσης στον κλάδο.

6.2.β Στοιχεία που αφορούν επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα στο νομό Φωκίδας

Στο νομό Φωκίδας από το 1982 που άρχισε να εφαρμόζεται ο αναπτυξιακός νόμος 1262/82, έως το τέλος του 1986 εγκρίθηκαν για υπαγωγή στον νόμο αυτό 63 επενδύσεις συνολικού ύψους 1.965.476.000 δρχ. και συνολικού ύψους απασχόλησης (νέες θέσεις εργασίας) 623 ατόμων.

Από τις 63 αυτές επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στο νόμο 1262/82 παρατηρείται ότι ο δευτερογενής τομέας απορροφά το 44.4 % στους κλάδους Δομικά υλικά, Ξυλεία, είδη διατροφής, χαρτοποιία και διάφορα, με δεύτερο τον τριτογενή τομέα που απορροφά 36.5% στους κλάδους Τουρισμός, δηλαδή (Ξενοδοχεία ή ξενώνες) και Εμπόριο δηλαδή (Αποθηκευτικοί χώροι), με τρίτο τον πρωτογενή τομέα που απορροφά το 19.1% των επενδύσεων στους κλάδους της κτηνοτροφίας, Γεωργίας και Αλιείας.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ) ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΑΧΘΕΙ ΣΤΟ Ν. 1262/82 ΑΠΟ ΤΟ 1982 ΕΩΣ ΤΕΛΟΣ 1986.

ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)	ΥΨΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
Πρωτογενής	12 (19.1 %)	164.165.000	30
Δευτερογενής	28 (44.4 %)	808.691.000	355
Τριτογενής	23 (36.5 %)	992.620.000	238

Οι 39 από τις 63 επενδύσεις έχουν υπαχθεί για ίδρυση νέων μονάδων, οι 17 για επέκταση -εκσυγχρονισμό και οι 15 για μετεγκατάσταση.

Η απουσία γραφείου του ΕΟΜΜΕΧ στο νομό Φωκίδας που θα διευκόλυνε κατά πολύ τις επενδυτικές δραστηριότητες στην περιοχή, αντισταθμίστηκε κατά ένα μέρος βέβαια από την ύπαρξη του "Γραφείου Στήριξης των Επενδυτικών Πρωτοβουλιών".

Η λειτουργία του γραφείου αυτού επιτάχυνε τις διαδικασίες εφαρμογής του νόμου, την διευκόλυνση των επενδυτών και τη σωστή πληροφόρηση.

Το "Γραφείο Στήριξης Επενδυτικών Πρωτοβουλιών" δημιουργήθηκε στα πλαίσια της τόνωσης όλων των επενδυτικών προσπάθειών που αποτελούν μέρος μιας γενικότερης αναπτυξιακής προσπάθειας για τη Φωκίδα. Το ΚΕΠΕ (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών) συμμετέχει ενεργά στο Γραφείο

Στήριξης Επενδυτικών Πρωτοβουλιών, αναλαμβάνοντας να ενημερώνει, να κατευθύνει και να συμβουλεύει (Ιδιώτες, Συνεταιρισμούς, Δήμους και Κοινότητες) που ενδιαφέρονται να προχωρήσουν

Την τελευταία πενταετία, από τα στοιχεία που έχει η Υπηρεσία του Τμήματος Βιομηχανίας του Ν. Φωκίδας, προκύπτει ότι στη Φωκίδα πραγματοποιήθηκαν 25 νέες επενδύσεις στο δευτερογενή τομέα (ίδρυση - εγκατάσταση - εκσυγχρονισμός), για τις οποίες η αξία του εγκατεστημένου μηχανολογικού εξοπλισμού ανέρχεται περίπου στο ύψος των 297.000.000 δρχ.

Εδώ όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω αντιπροσωπεύουν μόνον τις επιχειρήσεις εκείνες, σε κάθε μία από τις οποίες, η ιπποδύναμη ξεπερνά τους 15 HP, καθόσον αυτές και μόνο έχουν υποχρέωση εφοδιασμού με άδεια λειτουργίας. Επιπλέον δεν συμπεριλαμβάνονται οι επενδύσεις εκείνες που αφορούν την εξόρυξη και την επεξεργασία (εμπλουτισμό) του βωξίτη και την παραγωγή και επεξεργασία αδρανών υλικών, για τις οποίες το Τμήμα Βιομηχανίας δεν διαθέτει στοιχεία μέχρι σήμερα, λόγω του γεγονότος ότι οι άδειες λειτουργίας των περιπτώσεων αυτών δεν αποτελούν αντικείμενο της Υπηρεσίας αυτής.

Το 57% περίπου της προαναφερθείσας συνολικής αξίας του μηχανολογικού εξοπλισμού που εγκαταστάθηκε κατά την τελευταία πενταετία, ουσιαστικά προέρχεται από τρεις επιχειρήσεις και συγκεκριμένα:

- 80.000.000 δρχ. από την επέκτασή, της επιχείρησης επεξεργασίας ελιάς "KRINOS FOODS A.E" στην Ιτέα που σήμερα όμως δεν λειτουργεί.
- 58.000.000 δρχ. από την σταδιακή επέκταση της "ΜΑΡΟΞ-ΕΛΛΑΣ Α.Ε." στην γραβιά και
- 30.000.000 δρχ. από την ουσιαστικά νεοιδρυθείσα (η προϋγούμενα υπάρχουσα υπό νομική μορφή μπορεί να χαρακτηριστεί βιοτεχνικού χαρακτήρα) "ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΙΤΕΑΣ ΑΒΕΕ ΧΑΡΤΟΥ" επεξεργασίας χάρτου στην Ιτέα.

Τέλος οι υπόλοιπες αφορούν, 2 μονάδες ετοιμού σκυροδέματος (Ιτέα-Γραβιά), ύψους 14.000.000 δρχ., 11 περιπτώσεις ίδρυσης εκσυγχρονισμού ελαιοτριβείων και μίας επιχείρησης επεξεργασίας - συσκευασίας ελαιών, συνολικού ύψους (και των 12 επιχειρήσεων) επενδεδυμένου κεφαλαίου σε μηχανολογικό εξοπλισμό 72.550.000 δρχ., οι οποίες βρίσκονται εγκατεστημένες στην περιοχή που περικλείεται από την Αμφισσα - Ιτέα - Τολοφώνα - Δεσφίνα - Χρυσό, ενώ οι υπόλοιπες αφορούν μία επιχείρηση παραγωγής ασφαλομίγματος στο Κλήμα Λωρίδας, αξίας 13.000.000 δρχ.

Υπάρχουν και άλλες μεμονωμένες περιπτώσεις συνολικής αξίας 18.515.000 δρχ., που κατανέμονται στην προαναφερθείσα ευρύτερη περιοχή - με μεγαλύτερη συγκέντρωση στον άξονα Ιτέας-Αμφισσας όπως προαναφέρθηκε -, συμπεριλαμβομένης και της περιοχής Ευπαλίου, με περισσότερο σημαντική αυτή της επέκτασης βιοτεχνίας πλαστικών ειδών συσκευασίας στο Καστράκι Φωκίδας, η αξία του επεκταθέντος μηχανολογικού εξοπλισμού της οποίας ανέρχεται στο ποσό των 10.500.000 δρχ. (δεν συμπεριλαμβάνεται αυτή στο ποσό των 18.515.000 δρχ που αναφέρθηκε παραπάνω).

6.2.γ Προβλήματα - παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στην παραπέρα ανάπτυξη της Βιομηχανικής - Βιοτεχνικής δραστηριότητας στο νομό Φωκίδας.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη της βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας στο νομό Φωκίδας θα μπορούσαν να χωρισθούν στις παρακάτω επιμέρους κατηγορίες :

Α. Πληθυσμιακή κατανομή ενεργού πληθυσμού και ποιότητα εξειδίκευσης εργατοτεχνικού προσωπικού

Παρατηρείται συγκεντρωτισμός, συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιοχές του νομού και πάντα σε χαμηλές απόλυτες τιμές σε σύγκριση με άλλους ανεπτυγμένους νομούς, στην περιοχή Αμφισσας - Ιτέας - Δεσφίνας - Δελφών καθώς και στην περιοχή Ευπαλίου.

Για την πρώτη περίπτωση έχουμε να επισημάνουμε ότι ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται συγκράτηση στην περιοχή αυτή του ενεργού πληθυσμού και ιδιαίτερα των νέων, παράγοντες που αναλύονται πιο κάτω, δεν έχουν φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα.

Όσο αφορά δε την περιοχή του Ευπαλίου, πράγματι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια άνθηση της δραστηριότητας σε επενδύσεις του δευτερογενούς τομέα, βιοτεχνικής κλίμακας οπωσδήποτε, αλλά οι περιορισμένες καταβολές (οικονομικές - κοινωνικές) του γηγενούς πληθυσμού που κατοικεί κατ' απόλυτη πλειοψηφία στην περιοχή, δεν επέτρεψαν μέχρι σήμερα την ουσιαστική συμμετοχή στην οικονομική ανάπτυξη διαμέσου της εμφάνισης αξιόλογης - με κριτήρια οικονομοτεχνικά- επενδυτικής πρωτοβουλίας.

Τέλος, σχετικά με την ποιότητα εξειδίκευσης του υπάρχοντος εργατοτεχνικού προσωπικού στη Φωκίδα, αυτή εμφανίζεται, αρκετά περιορισμένη και αυτό βέβαια είναι συνάρτηση της μέχρι σήμερα υπάρχουσας απασχόλησης στο νομό. Όπως προαναφέρθηκε αυτό είναι ένα γενικότερο πρόβλημα - αφορά και την περιφέρεια -.

Β. Χωροταξική τοποθέτηση του νομού Φωκίδας στον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο και μορφολογία του εδάφους

Η ύπαρξη γύρω από τη Φωκίδα ανεπτυγμένων κέντρων, ακόρεστων σε θέματα δευτερογενούς ανάπτυξης και με προοπτικές σαφώς πιο ευνοϊκές από τη Φωκίδα (εξαιρουμένων μόνο των κινήτρων του ν.1262/82 παλαιότερα και 1892 σήμερα) όσον αφορά δηλαδή την μέχρι σήμερα υπάρχουσα βιομηχανική υποδομή, ως πόλο έλξης παρεμφερών δραστηριοτήτων επιχειρήσεων έδρασε και εξακολουθεί να δρά αρνητικά για τη Φωκίδα.

Παράλληλα με τα πλεονεκτήματα που διαθέτει η γύρω από τη Φωκίδα περιοχή, όσον αναφορά το συγκοινωνιακό, την υλικοτεχνική, και οικονομοτεχνική υποδομή και το υπάρχον σε μεγαλύτερη έκταση συγκριτικά εξειδικευμένο προσωπικό, καθιστούν την επιλογή της Φωκίδας ως προβληματική.

Ετσι αναγκαστικά περιορίζεται η Φωκίδα, στην εξεύρεση ντόπιων επιχειρηματιών που θα ήθελαν να προχωρήσουν σε επενδυτικές πρωτοβουλίες στον χώρο που κατοικούν και έχουν τα δικά τους συμφέροντα και πόρους προς αξιοποίηση.

Τέλος η μορφολογία του εδάφους στην Φωκίδα είναι τέτοια όπου το μεγαλύτερο μέρος της καταλαμβάνουν ορεινές εκτάσεις που δρουν ανασταλτικά για οποιαδήποτε σκέψη εγκαθίδρυσης αξιόλογων ενεδύσεων.

Στην πεδινή περιοχή η συγκέντρωση ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων και η ύπαρξη ισχυρών προστατευτικών θεσμικών πλαισίων, σε σχέση με την τουριστική και αρχαιολογική προβολή του Νομού, καθιστούν αρκετά περιορισμένες τις παραπάνω πρωτοβουλίες.

Γ. Υφιστάμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες ως αποτέλεσμα της ιδιαιτερότητας του νομού, που δρουν ανασταλτικά στην παραπέρα ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα σε άλλου είδους δραστηριότητες

Οι ήδη υπάρχουσες αλλά και η μελλοντικά σχεδιαζόμενες τουριστικές επιχειρήσεις καθώς και τα συναφή προς τον τουρισμό επαγγέλματα, όπως επίσης και οι μονάδες στοιχειώδους επεξεργασίας - συσκευασίας και εξαγωγής ελαιών (εκτός της περίπτωσης της KRINOS FOODS A.E. που τώρα βέβαια έχει κλείσει), οι οποίες μέχρι σήμερα απέδειξαν ότι παρήχαν σημαντικά κέρδη στους απασχολούμενους μ' αυτές επιχειρηματίες, δεν αφήνουν αυτή τη στιγμή περιθώρια για αισιοδοξία ότι οι επιχειρηματίες αυτοί που έχουν και τον οικονομικό έλεγχο και το προβάδισμα στην περιοχή, θα στραφούν προς άλλες μορφές επενδυτικής πρωτοβουλίας.

Αντίθετα δε σε οποιαδήποτε σκέψη προς αυτό το σκοπό, οι απασχολούμενοι με τον τουρισμό θα βρεθούν ενάντιοι, έχοντας πολλές φορές μια παρεξηγημένη αντίληψη περιβαλλοντικής και εν γένει τουριστικής - αρχαιολογικής προστασίας της περιοχής.

Δ. Ελλειψη εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού και των αναγκαίων έργων υποδομής με την από πράξεως αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Ελλειψη παντελώς μέχρι σήμερα, θεσμοθετημένων χωροταξικά περιοχών βιομηχανικής - βιοτεχνικής δραστηριότητας, η οποία σε συνδιασμό με το γεγονός ότι η δυνατότητα σήμερα στο νομό Φωκίδας είναι η δημιουργία μόνο βιοτεχνικών πάρκων χαμηλής όχλησης, δημιουργεί το πρόβλημα ύπαρξης κρατικού φορέα που θα αναλάβει τις πράξεις αναγκαστικής απαλλοτρίωσης και την πραγματοποίηση εκείνων των έργων υποδομής που θα προσελκύουν τον ενδιαφερόμενο επενδυτή στην περιοχή αυτή με την ύπαρξη φθηνής και κατάλληλης έκτασης για εγκατάσταση.

Ε. Περιοχή ευρύτερου Δελφικού τοπίου και υπάρχων θεσμικό πλαίσιο

Πέρα του γεγονότος ότι οι απαγορευτικές δεσμεύσεις του από 3-9-85 Π.Δ (ΦΕΚ 417 Δ') καταλαμβάνουν ουσιαστικά την μεγαλύτερη και πιο ελκυστική (εκατέρωθεν του άξονα της εθνικής οδού Αμφισσας - Ιτέας) από πλευράς επενδυτών έκταση της περιοχής αυτής, εμφανίζεται ταυτόχρονα και ουσιαστικό πρόβλημα των επιλογών που μπορεί να έχει ο υποψήφιος επενδυτής σ' αυτή.

Το Π.Δ περιορίζει την δραστηριότητα στην ίδρυση μόνο χαμηλής όχλησης βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων καθώς και ελαιοτριβείων (τα οποία ουσιαστικά περιλαμβάνονται στην χαμηλή όχληση και η ιδιαίτερη επισήμανσή τους στο Π.Δ είναι ομολογουμένως άνευ σκοπού). Εξαιρεί τις περιπτώσεις μέσης και υψηλής όχλησης που για τις συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες αναφέρεται το Διάταγμα, η ύπαρξη ορισμένων δραστηριοτήτων μέσης όχλησης δεν θα δημιουργούσε ιδιαίτερα προβλήματα, αντίθετα δε, θα έλυne ουσιαστικά προβλήματα επενδύσεων στην περιοχή.

ΣΤ. Κίνητρα αναπτυξιακών νόμων

Συγκριτικά με άλλους νομούς αρκετά αυξημένων δυνατοτήτων - σε σύγκριση με την ορεινή Δωρίδα - , η περιοχή αυτή υπαγόταν στην ίδια κατηγορία κινήτρων μ' αυτές (Κίνητρα Γ' περιοχής). Αυτό αποτέλεσε βέβαια έναν επιπλέον ανασταλτικό παράγοντα. Σε αντιστάθμισμα κάποιων ευκαιριών που χάθηκαν για τη Φωκίδα εντάχθηκε ο νομός σε ειδικές ζώνες του άρθρου 3 Ν.1892/90 και έτσι δόθηκαν κίνητρα Δ' περιοχής (Αρ. Απόφασης Π.Α./2119/87 ΦΕΚ 456/Β/87).

Ζ.* Η μη επαρκής ενημέρωση σε θέματα επενδυτικών πρωτοβουλιών λόγω έλλειψης γραφείου ΕΟΜΜΕΧ στην Αμφισσα

Υπάρχει ακόμη και σήμερα πρόβλημα εξειδικευμένων γνώσεων - προτάσεων και πληροφοριών αγοράς, απαραίτητων στοιχείων για την ανάληψη οποιασδήποτε επενδυτικής πρωτοβουλίας. Το πρόβλημα αυτό καθίσταται ιδιαίτερα αισθητό, λόγω της σχετικής υστέρησης του νομού στην ανάπτυξη επιχειρηματικής σκέψης και τεχνολογικών εφαρμογών. Το κτίριο που θα εγκατασταθεί το γραφείο του ΕΟΜΜΕΧ, βρίσκεται στο τελικό στάδιο, και θα ήταν βέβαια σκόπιμο να μην κωλυσιεργήσει η λειτουργία του.

Η. Ελλειψη Ανωτέρων Τεχνικών Σχολών και Ινστιτούτων μελέτης και αριστοποίησης μεθόδων για καλλιέργεια, ανάπτυξη και σε επιστημονική βάση αντιμετώπιση τοπικών παραγωγικών δραστηριοτήτων

Η μέχρι σήμερα τοπική δραστηριότητα στη γεωργική καλλιέργεια, την κτηνοτροφία, δασοπονία και αλιεία, πραγματοποιείται κυρίως σε εμπειρική βάση και χωρίς την

κατάλληλη επιστημονική - τεχνική υποδομή , ενώ αξιόλογες προτάσεις για παραπέρα αξιοποίηση (δευτερογενούς τομέα) της πρωτογενούς παραγωγής, δεν βρίσκουν πεδίο εφαρμογής λόγω έλλειψης στοιχειώδους - επαρκούς επαγγελματικής εκπαίδευσης στον τομέα αυτό.

7. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ζ.Ο.Ε - ΒΙ.ΠΕ , ΒΙ.ΠΑ

7.1 Παράγοντες περιορισμού της ανάπτυξης

Εκείνο που είναι πολύ σημαντικό για την περαιτέρω ανάπτυξη της μεταποίησης στο νομό είναι η επαναρύθμιση της Ζ.Ο.Ε , που αποτελεί τροχοπέδη όσον αφορά την ανάπτυξη στο νομό και η λειτουργία των από χρόνια προτεινόμενων ΒΙΠΕ - ΒΙΠΑ στην Αμφισσα και στην Ιτέα. Οι βιομηχανικές αυτές περιοχές θα έλυναν το πρόβλημα της εγκατάστασης και μετεγκατάστασης βιοτεχνιών και βιομηχανιών του νομού και θα αποτελούσαν πόλο έλξης και για άλλους επενδυτές.

Για λόγους προστασίας του Αρχαιολογικού χώρου των Δελφών και των μεμονομένων αρχαιολογικών θέσεων που περιλαμβάνονται στο ευρύτερο Δελφικό Τοπίο (βάσει του ΦΕΚ 25/4/1991 τεύχος β' Αρ.Φύλλου 259) "Περί Καθορισμού ζωνών προστασίας αρχαιολογικού χώρου Δελφών και Ευρύτερου Δελφικού Τοπίου") έχουν καθοριστεί:

Ι.α) Ζώνη Α, (συνημμένος χάρτης ζωνών) αδόμητη απολύτου προστασίας , που ορίζεται με διαγράμμιση και με το γράμμα Α στο συνημμένο τοπογραφικό διαγραμμα Φ.Χ.Σ.Υ.Σ 1:25.000. Στην ζώνη Α, περιλαμβάνονται , εκτός της περιοχής που χαρακτηρίζεται στο Π.Δ.85 με τον αρ. 1 (ως περιοχή Απολύτου Προστασίας) και οι ακόλουθοι αρχαιολογικοί χώροι:

1. Η θέση "Μπάντα" ή Παλιόπυργος Αράχοβας, όπου εντοπίστηκε οχύρωση ελληνοιστικών χρόνων.

2. Η θέση του Υψώματος "Καστρούλι" Ζεμενού , όπου σώζεται οχυρωμένος οικισμός των γεωμετρικών χρόνων.

3. Το οροπέδιο "Καλό Πηγάδι" Λεσφίνας, όπως δηλώνεται στο συνημμένο χάρτη και περικλείεται από τη γραμμή που συνδέει τις Κορυφές Κούτσουρας και Στρολίνας.

4. Το ύψωμα "Αγ. Γεώργιος" στα νότια του Χρισσού, όπου σώζεται μυκηναϊκή εγκατάσταση.

5. Ο λόφος "Γλά Ιτέας" όπου σώζεται μυκηναϊκός οικισμός.

Στους Δελφούς και μόνο μέσα στα όρια του περιφραγμένου αρχαιολογικού χώρου, επιτρέπεται η εκτέλεση πάσης φύσεως εργασιών που αφορούν στην κατασκευή νέων κτισμάτων, επισκευή και βελτίωση των υπαρχόντων, κατασκευή κάθε είδους εγκατάστασης, που έχει ως σκοπό την προστασία , τη φύλαξη και τη βελτίωση του αρχαιολογικού χώρου.

Οι επιτρεπόμενες χρήσεις εντός του περιφραγμένου αρχαιολογικού χώρου είναι οι ακόλουθες : αρχαιολογικό μουσείο, χώροι Υγιεινής , αποθηκευτικοί χώροι, χώροι εξυπηρέτησεως επισκεπτών και προσωπικού (φυλάκεια) , αναψυκτήρια, πωλητήρια αντλιοστάσια, εργαστήρια συντήρησης. Η επιτρεπόμενη κάλυψη είναι 10 % , συντελεστής δόμησης 0.1 , το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος μόνο για το Μουσείο, ως το υφιστάμενο. Για τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος είναι 4 μέτρα.

Εντός της ζώνης Α για τις υφιστάμενες και μόνον, μονάδες επεξεργασίας ελαίων ελαιοπυρήνα, τις ευρισκόμενες κατά μήκος τους άξονα του δρόμου Ιτέας - Αμφισσας , επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός μετά από γνωμοδότηση για κάθε μια χωριστά, του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου , εντός όμως των σημερινών ορίων ιδιοκτησιών τους , και εφόσον έχουν την έγριση και τις προδιαγραφές που απαιτούνται από τις διατάξεις και την νομοθεσία των Υπουργείων όπου υπάγονται.

Στη ζώνη Α και στην περιοχή Δελφών θα αντιμετωπισθεί ενδεχόμενη εγκατάσταση Βιολογικού καθαρισμού, εφόσον κατατεθεί για έγκριση από το κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, πλήρης αρχιτεκτονική και περιβαλλοντική μελέτη καθώς και μελέτη διαθέσεως λυμάτων.

Οι ως άνω μελέτες, πρέπει να ικανοποιούν απολύτως τις απαιτήσεις προστασίας του λίαν ευαίσθητου αρχαιολογικού χώρου Δελφών.

II. Ζώνη Β : που περιβάλλει τη ζώνη Α και περιλαμβάνει όλες τις εντός των ορίων της Ζ.Ο.Ε , περιοχές όπως έχουν οριοθετηθεί στο Π.Δ. 85.

Η ζώνη αυτή σημειώνεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα (χάρτης ζωνών) με την ένδειξη Β και πρόκειται για περιοχές όπου επιτρέπεται η δόμηση με όρους και περιορισμούς οι οποίοι διατυπώνονται στην Υπουργική Απόφαση που ακολουθεί: " Καθορισμός Χρήσεων Γης και όρων Δόμησης στη ζώνη προστασίας Β του αρχαιολογικού Χώρου Δελφών και ευρύτερου Δελφικού Τοπίου".

Το βιομηχανικό πάρκο Ιτέας (ΒΙΠΑ) ενώ έχει εγκριθεί η δημιουργία του βάσει της αρ. ΥΠΠΟ/ ΑΡΧ/ Α1/Φ10/21950/1114/15.5.91 Υ.Α. που επισυνάπτεται, στην συγκεκριμένη περιοχή (συν. χάρτης) δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη έργα υποδομής και κατά συνέπεια η λειτουργία του.

Έχει διεξαχθεί μάλιστα, έρευνα αγοράς για τους επενδυτές από την ΒΙΠΕΤΒΑ για την διερεύνηση ενδιαφέροντος επιχειρήσεων. Υπήρξε σημαντικός αριθμός επενδυτών που εκδήλωσαν ενδιαφέρον είτε για μετεγκατάσταση , είτε για ίδρυση νέων επιχειρήσεων στις ΒΙΠΕ, ΒΙΠΑ Αμφισσας - Ιτέας.

Επισυνάπτεται το σχετικό ερωτηματολόγιο Επιχειρήσεων.

Οι επιχορηγήσεις που ισχύουν βάσει του Ν. 1892/90 φαίνονται στο ενημερωτικό φυλλάδιο : Κίνητρα Ν. 1892/90 για επενδύσεις των ΜΜΕ.